

ENTRANCE EXAMINATION (2024-25)
(SECTION-A)

SET-B

Candidates Roll No. 52207030

Total Time : 3 Hours

Section-A – Two Hours

Section-B – One Hour

Y42
29/06/23

Signature of the Invigilator

Total Marks 160

Section-A – 100 Marks

Section-B – 60 Marks

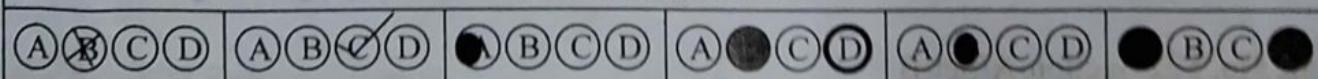
Instructions to Candidates

1. This Entrance Text Booklet is divided into Sections A and B.
2. Section A contains 100 objective Type Questions of 1 Mark each, and they have to be attempted in two hours. The total marks allocated for Section A is 100.
3. Section B is for Essay Writing, where one essay has to be written in one hour, and the mark allocated for Section B is 60.
4. The total time allocated for both sections (A and B) is three hours.
5. OMR Sheet must be filled to attempt Section "A". It will be collected from the candidate after two hours of the examination.
6. The candidate may carry the Booklet of Section "A".
7. There is negative marking in Multiple Choice Questions. One-third (1/3) of the marks will be deducted for each wrong answer.
8. USE/POSSESSION OF ELECTRONIC GADGETS LIKE MOBILE PHONES, IPHONES, IPAD, PAGER OR ANY ELECTRONIC COMMUNICATION DEVICES ETC. IS PROHIBITED. THIS WILL MAKE YOUR CANDIDATURE INVALID.
9. Candidate should check the serial order of questions at the beginning of the test. If any question is found missing in the serial order or any other discrepancy, it should be immediately brought to the notice of the invigilator. All pages should be kept from this question booklet.
10. Answers must be marked in the OMR Answer Sheet, which is provided separately. OMR sheet must be handed over to the invigilator after Two Hours. The OMR sheet should not be folded or wrinkled. The folded or wrinkled OMR/Answer Sheet will not be evaluated.
11. Write your Roll Number in the appropriate space (above) and on the OMR Answer Sheet. Any other details, if asked for, should be written only in the space provided.
12. Use only a Black or Blue Ball Pen to fill the ovals/circles in the OMR Answer Sheet while answering the Questions.
13. There are four options to each question marked a, b, c and d. Select one of the most appropriate answers and fill up the corresponding oval/circle in the OMR Answer Sheet provided to you. If the correct answer is 'B', the corresponding Oval/Circle should be completely filled and darkened, as shown below.
14. In case of any difference between the English, Hindi and Urdu versions, the English version will be treated as correct.

CORRECT METHOD

WRONG METHOD

3. Match the following pollutants with their primary sources.

Pollutants	Sources
I Lead	A Vehicle exhaust
II Carbon Monoxide	B Industrial processes and paint in old buildings
III Nitrogen Oxides	C Used in refrigeration, air conditioning systems, and aerosol propellants
IV Chlorofluorocarbons (CFCs)	D Burning of fossil fuels in power plants

Choose the appropriate answer from the options given below.

- (a) I-A, II-C, III-D, IV-B   (b) I-B, II-A, III-D, IV-C
 (c) I-A, II-B, III-D, IV-C   (d) I-D, II-A, III-B, IV-C

निम्नलिखित प्रदूषकों का उनके प्राथमिक स्रोतों से मिलान करें।

प्रदूषक	स्रोत
I सीसा ध्रु	A वाहन निकास
II कार्बन मोनोऑक्साइड	B औद्योगिक प्रक्रियाएं और पुरानी इमारतों में पेट
III नाइट्रोजन ऑक्साइड	C प्रशीत एयर कंडीशनिंग सिस्टम और एयरोसोल प्रोदूक्ट में उत्पोग
IV क्लोरोफ्लोरोरोकार्बन (CFCs)	D बिजली संवर्ती में फासिल ईंधन जलाना

नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर चुनें।

- (a) I-A, II-C, III-D, IV-B   (b) I-B, II-A, III-D, IV-C
 (c) I-A, II-B, III-D, IV-C   (d) I-D, II-A, III-B, IV-C

दर्ज नीले आउट्गोइन को उनके जीवायी सम्पर्क से जोड़ें।

मास्टे	आलोड़ करने वाले मादे
A	गैरियून कार्ड ग्राह
B	मृति से ग्रीव और पर अन्त मृताते काले रुग्ण
C	प्रशीत, एयर कंडीशन एल्ट और बोली इमारतों का पौरा
D	पारबायोटिक्स में जीव विवरण एवं विवरण का विनियोग

दर्ज नीले गैरियून को उनके जीवायी सम्पर्क से जोड़ें।

(a) IV-B, III-D, II-C, I-A   (b) IV-C, III-D, II-A, I-B
 (c) IV-C, III-D, II-B, I-A   (d) IV-C, III-B, II-A, I-D

Regarding the Appendices of the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES), consider the following statements:

- Appendix I involves species protected by at least one country seeking assistance from other CITES Parties to control their trade
- Appendix II regulates trade in species that may become threatened if not controlled, even if they are not currently endangered.
- Appendix III permits trade in species threatened with extinction only under exceptional circumstances.

Which of the above statement is/are incorrect? Choose the appropriate answer from the options given below.

- (a) 2 only   (b) 1 and 2 only
 (c) 1 and 3 only   (d) 1, 2 and 3

वन्य जीवों और वनस्पतियों की लुप्तप्राय प्रजातियों (CITES) में अंतर्राष्ट्रीय व्यापार पर कन्वेंशन के परिशिरों के संबंध में, निम्नलिखित कथनों पर विचार करें।

- परिशिष्ट I में कम से कम एक देश द्वारा संरक्षित प्रजातियां शामिल हैं जो अपने व्यापार को नियंत्रित करने के लिए अन्य CITES पारियों से सहायता मांगते हैं।
- परिशिष्ट II उन प्रजातियों के व्यापार को नियंत्रित करता है जिन्हें नियंत्रित नहीं किए जाने पर खतरा हो सकता है, भले ही वे वर्तमान में खतरे में न हों।
- परिशिष्ट III केवल असाधारण परिस्थितियों में विलुप्त होने के खिलाफ वाली प्रजातियों में व्यापार की अनुमति देता है।

उपरोक्त में से कौन सा कथन गलत है? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर चुनें।

- (a) केवल 2   (b) केवल 1 और 2
 (c) केवल 1 और 3   (d) 1, 2 और 3

जैव विवरण की विवादों से जुड़े दृष्टिकोणों से उत्तर देने का मौखिक प्रयोग करें।

- मैंने एक विवरण की विवादों में जो विवरण के लिए मैं उपयोग किया है, वह एक विवरण की विवादों में जो विवरण के लिए मैं उपयोग किया है।
- मैंने एक विवरण की विवादों में जो विवरण के लिए मैं उपयोग किया है, वह एक विवरण की विवादों में जो विवरण के लिए मैं उपयोग किया है।
- मैंने एक विवरण की विवादों में जो विवरण के लिए मैं उपयोग किया है, वह एक विवरण की विवादों में जो विवरण के लिए मैं उपयोग किया है।

درج بالا بیانات میں کے کون سا / اے بیان درست ہے؟ درج ذیل میں دعے گے جوابات میں سے
نام بجا بجا کا تباہ کیجئے:

- (a) مرتب 2
- (b) مرتب 1 اور 2
- (c) مرتب 1 اور 3
- (d) 3 اور 2 اور 1

5)

Which of the following statements regarding the Kyoto Protocol is/are correct?

- 1) It is an international treaty that extends the 1992 United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) and commits its parties by setting internationally binding emission reduction targets.
- 2) The protocol was adopted in Kyoto, Japan, but it was signed in Rio de Janeiro.
- 3) Annex I countries committed to reducing their greenhouse gas emissions to levels below their 1990 levels, while non-Annex I countries have no legally binding targets.
- 4) The Clean Development Mechanism (CDM) is one of the Kyoto Protocol's flexibility mechanisms.

Select the correct answer using the code given below:

(a) 1 and 3 only	(b) 2, 3 and 4 only
(c) 1, 3 and 4 only	(d) 1, 2, 3 and 4

کیوٹو پروٹوکول کے سਬدھ میں نیمکتی خلائق میں سے کوئی سا سے کثیر نہیں ہے؟

- 1) یہ اک اंतرراستھی سندھ ہے جو 1992 کے جلवائی پاریکرٹن پر سانچوک راستھ فرمکارک کارڈنیشن (UNFCCC) کا ویسٹا کرتی ہے اور اंتارراستھی س्तر پر بآیکاری اتھرجن کارڈنی لکھی نیچاریت کر کے اپنی پارٹیوں کو پرتابدھ کرتی ہے۔
- 2) پروٹوکول جاپان کے کیوٹو میں اپنانا یا گوا یا، لئکن اس پر هستاکھر ریویو ڈی جنریوں میں کیا گا اور یہ
- 3) انونبھ 1 دیش اپنے گینہاٹیم گیس اتھرجن کو 1990 کے س्तر سے نیچے کے س्तر تک کم کرنا کے لیا پرتابدھ ہے، جبکہ گیر-انونلائک 1 دیشوں کے پاس کوئی کاونری روپ سے بآیکاری لکھی نہیں ہے۔
- 4) سکرل ویکاس تر (CDM) کیوٹو پروٹوکول کے لکھی لئے تڑوں میں سے اک ہے۔
نیچے دیا گا کوڈ سے سہی یکسر چوپا۔

- (a) کے ول 1 اور 3
- (b) کے ول 2, 3 اور 4
- (c) کے ول 1, 3 اور 4
- (d) 1, 2, 3 اور 4

"کیوپر، ڈکول" کے قابلے درج ذیل بیانات میں کون سے درست ہے؟
 1) بے ایک میں الاؤئی معاہدے 1992 کے اقامت مدد کے کوئی شدھی کے نہیں۔ موسیاتی شدھی کے نہیں اور کے ای تو سچ کرتا ہے اور اسکے نہیں کو امن اگر کرنے کے اہانتے کے حوالہ پاہستہ ہے۔
 2) "کیوپر، ڈکول" کو جاپان میں ڈھونکا اسی مدت ایکن اس پر شہر ریویو میں دھنکے گئے۔
 3) صیہ 1: نہیں اپنے گرین ہاؤس گیس اخراج کو 1990 کی سطح سے پہنچانے کی پاہندھے جب کہ فیصلہ صیہ 1 میں شامل ملک کے لیے متوفی پاہندیاں نہیں تھیں۔
 4) مانشافت طریقے اے جتی (CDM) "کیوپر، ڈکول" کے پسندار مددیوں میں سے ایک ہے۔

- درج ذیل کو ڈا استعمال کرتے ہوئے درست جواب کا تباہ کیجئے:
- (a) مرتب 1 اور 2
  - (b) 4 اور 3, 2
  - (c) 4 اور 3, 1
  - (d) 4 اور 3, 2, 1

6. Which of the following Elephant reserves is not included in the CITES Monitoring the Illegal Killing of Elephants (MIKE) Programme?

- (a) Mayurbhanj Elephant Reserve
  - (b) Singhbhum Elephant Reserve
  - (c) Wayanad Elephant Reserve
  - (d) Mysore Elephant Reserve
- نیمکتی خلائق میں سے کوئی سا ہائی ریجیوں ہائیوں کی اونیتھی کی نیگارانی کرنے والے CITES (MIKE) کاریکار میں شامل نہیں ہے؟
- (a) میور بھانج ہائی ریجیوں
  - (b) سینگھ بھانج ہائی ریجیوں
  - (c) سینگھ بھانج ہائی ریجیوں
  - (d) ویاناد ہائی ریجیوں

درج ذیل ہائیوں کی حفاظت گاہوں سے کون سی حصے گا CITES کے زیر گرفت ہائیوں کے نیزت ہوئی قابلہ درگرام (MIKE) میں شامل ہیں؟

- (a) میور بھانج ہائیوں کی حفاظت گاہ
- (b) میور ہائیوں کی حفاظت گاہ
- (c) سینگھ بھانج ہائیوں کی حفاظت گاہ
- (d) ویاناد ہائیوں کی حفاظت گاہ

7. With reference to 'One Horned Rhinoceros' consider the following statements:

1. One-horned rhinoceros is naturally found in India only
2. One Horned Rhino is listed as critically endangered on the IUCN Red List
3. One Horned Rhino is given legal protection under Schedule I of the Wildlife Protection Act, 1972

Which of the above statements is/are correct? Choose the appropriate answer from the options given below.

~~Yest~~ 1 and 2

- (a) 2 only
(c) 1 and 3
(d) 3 only

एक सींग वाले रिंडे के संघर्ष में नियन्त्रित कर्तव्यों पर विचार करें:

1. एक सींग वाला रिंडा प्राकृतिक रूप से केवल भारत में ही पाया जाता है।
2. एक सींग वाले रिंडे को IUCN (Red list) रेड लिस्ट में गंभीर रूप से लुम्प्राय के रूप में सूचीबद्ध किया गया है।
3. एक सींग वाले रिंडे को बन्यजीव संरक्षण अधिनियम, 1972 की अनुमूली 1 के तहत कानूनी सुरक्षा दी गई है।

उपरोक्त में से कौन सा कथन सही है? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर चुनें

- (a) 1 और 2
(b) केवल 2
(c) 1 और 3
(d) केवल 3

ایک سیگ والے ریند کے کامنے پر جوابی فرمائیں:

- 1- ایک سیگ والے ریند کو سونے مدد میں آنے والے کامنے
2- ایک سیگ والے ریند کو "IUCN کی سینے لیسٹ" میں، اس کا 2-3 کامنے سے
3- ایک سیگ والے ریند کو "کامنے کا ترتیب 1972" کے میں اس کے کامنے کا ترتیب 1972 کا کامنے

1. (a)
2. (b)
3. (c)

8. Consider the following statements with respect to Global Resources Outlook 2024

1. The report is released by the United Nations Environment Programme (UNEP) and the International Resource Panel (IRP)
2. The theme of the report is "Bend the Trend: Pathways to a Livable Planet as Resource Use Spikes."
3. It suggests that resource exploitation is expected to increase by 60% by 2060 compared to 2020.
4. It shows that Global consumption of resources has tripled in the past 30 years

Which of the above statements is/are correct? Choose the most appropriate answer from the options given below.

- (a) 1,2 and 4 Only
(b) 2 and 4 Only
(c) 2, 3 and 4 Only
(d) 1, 2, 3 and 4

स्वॉबल रिपोर्ट 2024 के संक्षय में नियन्त्रित कर्तव्यों पर विचार करें:

- 1) रिपोर्ट सुनुक राष्ट्र पर्यावरण कार्यक्रम (UNEP) और अंतर्राष्ट्रीय संसाधन फैसल (IRP) द्वारा कारी की गई है।
- 2) रिपोर्ट का विषय "Bend the trend: संसाधन उत्तोग स्थान के काम के लक्ष्य से लाने का काम के रास्ते है।"
- 3) यह सुझाव देता है कि 2020 की तुलना में 2060 तक संसाधन लेना 60% की दृष्टि से की जायेगी है।
- 4) यह दर्शाता है कि विचले 50 वर्षों में संसाधनों की वैधिक खाता लेने का से रखी है।

उपरोक्त में से कौन सा से कथन सही है? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर चुनें

- (a) केवल 1,2 और 4
(b) केवल 2 और 4
(c) केवल 2, 3 और 4
(d) 1, 2, 3 और 4

"स्वॉबल रिपोर्ट 2024" के संक्षय में नियन्त्रित कर्तव्यों पर विचार करें।
1) इस रिपोर्ट का विषय "Bend the trend: Pathways to a Livable Planet as Resource Use Spikes" है।
2) इस रिपोर्ट का विषय "Bend the trend: Pathways to a Livable Planet as Resource Use Spikes" है।
3) इस रिपोर्ट का विषय "Bend the trend: Pathways to a Livable Planet as Resource Use Spikes" है।
4) इस रिपोर्ट का विषय "Bend the trend: Pathways to a Livable Planet as Resource Use Spikes" है।

3) اس کی توجہ ہے کہ 2020 کے مقابلے میں 2060 تک سائل کے استعمال میں 60% کے اضافے ہو جائے گا۔

4) اس سے عکس ہے کہ سائل کی مالی کمپنی گذشت 50 سالوں میں تین گھنٹوں ہو گئے۔

درجن بار میں کون سا بیان درست ہے / جس کے دلے گے جو بات سیں سے سب سے مزدود جواب کا

اختیار کیجیے:

4,1,2,1 (a)

4,1,2 (b)

4,1,3,2 (c)

4,1,3,2,1 (d)

9. With respect to the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), which of the following statements is incorrect:

- (a) Membership in the IPCC is open to all members of the WMO and the UNEP
- (b) The IPCC specializes in carrying out its own original research
- (c) The IPCC is the UN body for assessing the science related to climate change
- (d) The main activity of the IPCC is the preparation of reports assessing the state of knowledge of climate change

جلवायु پरिवर्तन पا اंतर सرکاری پैనل (IPCC) کے سंबंध مें सो कोئن سا کथन गलत ہے:

- (a) آئینی-سیاسی में सदस्यता डब्ल्यू-पीओ और यूएन-पीओ के सभी सदस्यों के لिए खुली है
- (b) آئینी-सیاسी अपना मूल अनुसंधान करने में माहिर ہے
- (c) آئینी-सیاسी जलवायु परिवर्तन से संबंधित विज्ञान का आकलन करने के लिए संयुक्त राष्ट्र निकाय ہے
- (d) آئینी-सیاسी की मुख्य गतिविधि جलवायु परिवर्तन के ज्ञान की स्थिति का आकलन करने والی रिपोर्ट ہے

موسیقی تبدیلی کے ہیں ایکو-میٹی (IPCC) کے مواد سے رعنی میٹاٹے ہے کون سا بیان "ست" ہے

-IPCC (a) کیتے WMO, UNEP, کے تمام اراکن کے لیے کمل ہے۔

-IPCC (b) میں مسلسل کام میں گھومیتے، کھنی ہے۔

-IPCC (c) اور اسی مسئلہ کا کیا ارادہ ہے۔

-IPCC (d) کی تاس سرگردی ہے۔ موسیقی تبدیلی کی ہزار مسلمانوں کی چباڑی، تے پسند کرنا

10. With reference to Sangam age in India, consider the following statements :

- 1. Major Rock Edict VII of Asoka tells us about the Sangam kingdoms
- 2. Tolkaippiyam is the most ancient book on Tamil grammar
- 3. Silappadikaram is attributed to a prince-turned-monk Ilango Adigal
- 4. Puhar was an important port on the West coast

Which of the statements given above are correct? Choose the most appropriate answer from the options given below.

(a) 1 and 2 only

(b) 2 and 3 only

(c) 2, 3 and 4 only

(d) All of them

�ारत में सामग्री के संदर्भ में, निम्नलिखित कथनों पर विचार करें:

1. अशोक का प्रमुख शिलालेख VII हमें सामग्री के बारे में बताता है।

2. तोलकाप्पियम तमिल व्याकरण की सबसे प्राचीन पुस्तक है।

3. सिलपादिकारम का श्रेय राजेन्द्रनाथ से पिछु बने इलगो आदिगल को दिया जाता है।

4. पुहार पश्चिमी तट पर एक महत्वपूर्ण बंदरगाह था।

अपर दिए गए कथनों में से कोئin सा सही ہے? نीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर चुनें।

(a) केवल 1 और 2

(b) केवल 2 और 3

(c) केवल 2, 3 और 4

(d) सभी

مدد سئان میں تدقیق سکم مدد کے حوالے سے رعنی میٹاٹے پر فرمائیں:

1- اشوك کے ہمچنان شایدی میرمان Edict-VII, سکم مدد کے متعلق مسلمانوں کے متعلق کرتا ہے۔

2- "کول پیغم" ہمچنان مسلم قوم سے متعلق بے ام تباہ ہے۔

3- "کول پیغم" شہزادوں سے سادھی میں تدبیہ میں ایسا گواہیک کے تسلیم مذوب ہے۔

4- مسندی مسلم پیغم "ایکے ایک" مسند رکھتی ہے۔

درجن بار میں سے کون سے بیان درست ہے؟ جس کے دلے گے جو بات میں دے گئے 408 میں سے 260 جواب کا

اختیار کیجیے:

- (a) صرف ایک اور 2
 (b) صرف 2 اور 3
 (c) صرف 3 اور 4
 (d) _____

~~(a)~~ 1, 2 and 3
(b) 1 and 2
~~(c)~~ 1, 3 and 4
~~(d)~~ 3 and 4

मनसबदारी व्यवस्था के संदर्भ में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें:

- किसी व्यक्ति को दिया जाने वाला मनसव या रैक आधिकारिक पदानुक्रम में उसकी स्थिति और वेतन दोनों तय करता है। इसने मनसव धारक को राज्य की सेवा के लिए बनाए रखने वाले सभी अनुचरों (टेक्निक) की संख्या भी तय कर दी।
  - मनसवारी एक एकल सेवा थी, जिसमें नागरिक और सेन्य दोनों जिम्मेदारियाँ शामिल थीं।
  - एक मल्टीपर्पूल विकास जिसका उल्लेख पहली बार शाहजहाँ के जासूसकाल में किया गया है वह डु-एस्या सी-एस्या की शुरूआत है।
  - सभी मनसवारी मुख्यतः जागीरदार होते थे लेकिन सभी जागीरदार मनसवार नहीं होते थे। ऊपर दिए गए कथनों में से कौन सा सही है? नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर चुनें।
    - 1, 2 और 3
    - 1 और 2
    - 1, 3 और 4
    - 3 और 4

متحی داری ایکم کے حوالے سے درج ذیل بیانات پر غور کیجیے:

- ۱۔ کسی شخص کو اس کی سرگاہی درجت ہے اور تجوہ کا پہنچا پر منصب یا جگہ دیا جاتا ہے۔ اس کی پہنچا پر مسئلہ افواج (پابین) کی تعداد بھی طے کی جاتی تھی۔ منصب دارے ملکت کی خدمات انجام دینے کی ذمہ داری کی میں

2- منصب داری ایکے موافق خدمت تھی جس میں شہری اور فوجی ذمی دار بائی شامل تھے۔

- 3۔ شاہ جمال کے حکومت میں بے بہل دو اسپ، اسپ کی شکل میں ایک اہم ترقیاتی نظم

4- ابتدائی طور پر، منصب دار، جب گیردار ہوتے تھے ایک سب جب گیردار، منصب دار نہیں اور آئندھی

- وہ جگہ کوئی بیانات درست نہیں؟ وہ جن ذمیں دیے گئے جو بات میں سے سب سے موزوں جواب کا

3.09(2+1) (a)

2011 (b)

4.3(3-1) (c)

11 Which one of the following pairs is not correct?

- (a) Lakshanadhyaksha: Coin minting
(b) Ayudhadhyaksha: Weapon manufacturing & defence department
(c) Kupyadhyaksha: Officer of Port
(d) Panyaadhyaksha: Office of Commerce **department**

निम्नलिखित में से कौन सा जोड़ा सही नहीं है?

(a) लक्षणाध्यक्ष: सिक्के ढालना
(b) आयुधाध्यक्ष: हथियार निर्माण और रक्षा विभाग
(c) कुप्राध्यक्ष: बंदरगाह का अधिकारी
(d) पन्याध्यक्ष: वाणिज्य विभाग का कार्यालय

درجن زملے کے کون سا جوڑا درست نہیں ہے؟

- (a) گلندھی کش-نکال
(b) ایودھی کش-اسکلپ سازی اور شعبہ دفعہ
(c) کپڑا حصہ کش-بستہ رگہ کا گھر مددیار
(d) یار، باہم کش-شعبہ تحریرت کا گھر مدار

12. With reference to the Mansabdari system consider the following statements:

1. The mansab or rank awarded to an individual fixed both his status in the official hierarchy as well as his salary. It also fixed the number of armed retainers (tabinan) the holder of a mansab was supposed to maintain for the service of the state.
  2. Mansabdari was a single service, combining both civil and military responsibilities.
  3. An important development which is mentioned for the first time under Shah Jahan is the introduction of the du-aspa si-aspa.
  4. All Mansabdars were primarily the Jagirdars but not all Jagirdars were Mansabdars.

سندھستان کی فتح میں تاریخ کے حوالے میں درج ذیل جوڑوں پر غور کیجئے:

ادبی اصناف

مہاج اسرائیل	طہات ناصری
ضیاء الدین برلنی	فتوحات فیصل دشائی
گلبند: سگم	تایوان نام
اسیر خسرو	لختن نام
ایشورا اس ناگر	فتوحات عالمگیری
ابوالفضل	طہات اکبری
(a) مرفت تمدن	درخ بالا کئے ہوڑے درست ہیں؟ پیچے دئے گئے مطالبے سے ہوڑہ تین کا تھاں بھیجئے
(b) مرفت پبل	
(c) مرفت پانچ	

15. Match the descriptions (1-4) with the events/organizations (A-D) in the Indian freedom struggle.

1. This incident involved the assassination attempt of a British official in India, marking a shift towards violent acts against British rule.
  2. This revolutionary movement aimed to overthrow British rule through an armed uprising. They used a publication to spread their message and influenced soldiers fighting alongside a foreign power to revolt.
  3. This organization focused on armed struggle for complete independence from British rule. They carried out daring actions to fund their activities.
  4. This case involved a plot by revolutionaries to assassinate a high-ranking British official in India. The assassination attempt failed, but it marked a significant event in the fight for independence.

Events/Organizations:

- Events/ Organizations:

  - A. Muzaffarpur Murder Case
  - B. Delhi Conspiracy Case
  - C. Ghadr Party
  - D. Hindustan Republican Association (HRA)

Choose the most appropriate answer from the options given below

- ~~(a)~~ 1-C, 2-A, 3-D, 4-B   (b) 1-C, 2-A, 3-B, 4-D
~~(c)~~ 1-A, 2-C, 3-D, 4-B   (d) 1-C, 2-D, 3-A, 4-B

विवरणों (1-4) को भारतीय स्वतंत्रता संग्राम की घटनाओं/संगठनों (A-D) से मिलाएँ।

- इस घटना में भारत में एक ब्रिटिश अधिकारी की हत्या का प्रयास शामिल था, जो ब्रिटिश शासन के खिलाफ हिस्मक कृत्यों की ओर एक बदलाव का प्रतीक था।
  - इस क्रांतिकारी आंदोलन का उद्देश्य सशस्त्र विद्रोह के माध्यम से ब्रिटिश शासन को ऊड़ाड़ फेंकना था। उन्होंने अपना संदेश फैलाने के लिए एक प्रकाशन का उपयोग किया और विदेशी शक्ति के साथ लड़ने वाले सैनिकों को विद्रोह के लिए प्रभावित किया।
  - इस संगठन ने ब्रिटिश शासन से पूर्ण स्वतंत्रता के लिए सशस्त्र संघर्ष पर ध्यान केंद्रित किया। उन्होंने अपनी गतिविधियों को वित्तोपयोग करने के लिए साहसिक कार्य किए।
  - इस मापदण्ड में क्रांतिकारियों द्वारा भारत में एक उच्च पदस्थ ब्रिटिश अधिकारी की हत्या की साजिश शामिल थी। हत्या का प्रयास विफल रहा, लेकिन इसने स्वतंत्रता की लड़ाई में एक महत्वपूर्ण घटना को चिह्नित किया।

आयोजन/संगठन:

- A. मुजफ्फरपुर हत्याकांड
  - B. दिल्ली पीड़ियत्र केस
  - C. गदर पार्टी
  - D. हिंदुस्तान रिपब्लिकन एसोसिएशन (HRA)

- (a) 1-C, 2-A, 3-D, 4-B   (b) 1-C, 2-A, 3-B, 4-D
(c) 1-A, 2-C, 3-D, 4-B   (d) 1-C, 2-D, 3-A, 4-B

ہندوستان کی جمیلیت اور آزادی کے اوقات / تھیکنے کو (۴-۱) کے تحت دئے گئے بیانات سے جوڑے:
 ۱۔ اس اوقات میں، ہندوستان کے ایک بڑی تویی گروہ کا قتل شامل ہوتا جس نے برے
 حکومت کے لانگ پر شدید استعمالات کا رینڈل دیا۔

2- اس انسان کی تحریک کا مقصود، سلسلہ بناوت کے ذریعے برطانوی حکومت کو اکٹھ پھیلائنا ہے۔ انہوں نے اپنے پیشہ کی تحریک کے لیے اٹھائے کا استعمال کیا اور ایک غیر ملکی بناوت کے راستے پر بنا شان لے جو بڑے پیشیں کو بناوت کے لئے مناسب ہے۔

1.3 اس عکیم نے برف اونی حکومت سے مکمل آزادی کے لیے سلاب دھجہ پر توجہ سرکوز کی۔ اپنی سرگرمیوں کی مالی ضروریات کے لیے صبرات مندات استعمال کئے۔

۴۔ اس مسلم میں انکھیاں کے ذریعہ ہندستان میں بڑا نوی اصل گھبڈیار کو قتل کرنے کا منصب
شامل تھا، قتل کا منصب ہاں گویا ایسکن جب وجد آزادی میں ایک اہم اتفاق ہوا۔

واعتس / عطیین

- A. مغلوں پر قتل معاملہ
B. دلی لازش معاملہ
C. غدر پارٹی
D. بندوںستان ریلیشنز ہائیکورس (HRA)
- وہ زیل میں، عے گے جوابات میں سے سب سے مناسب جواب کا خلاصہ کیجئے:
- (a) 4-B, 3-D, 2-A, 1-C (a)
(b) 4-D, 3-B, 2-A, 1-C (b)
(c) 4-B, 3-D, 2-C, 1-A (c)
(d) 4-B, 3-A, 2-D, 1-C (d)
16. Read the following statements about British proposals for Indian independence during World War II. Which one of the following is not correct?
(a) Linlithgow, the Viceroy of India, proposed the August Offer in 1942.
(b) Mahatma Gandhi criticized the Cripps Mission as a "post-dated cheque".
(c) The Wavell Plan proposed to increase Indian participation in the executive council, excluding the governor-general and commander-in-chief positions.
(d) Attlee's Statement set a deadline for transferring power to India on June 30, 1948, regardless of an agreement on the constitution.
- دھنیय ویسٹ یورپ کے دیران بھارتیہ سلطنت کے لیے بھارتیہ پرسنال کے بارے میں نیم لیخیت کथن پڑھے۔
(a) بھارت کے ویسٹ یورپ لین لیخوں نے 1942 میں آگرست پرسنال کا پرسنال رکھا۔
(b) مہاتما گاندھی نے کریپس میشن کی "उत्तर दिनांकित चेक" کے روپ میں آलोचنا کی۔
(c) वेवل یوجना में गवर्नर-जनरल और कमांडर-इन-चीफ पदों को छोड़कर, कार्यकारी परिषद में भारतीय भागीदारी बढ़ाने का प्रस्ताव रखा गया।
(d) एटले के वक्तव्य ने संविधान पर किसी समझौते की परवाह किए बिना, 30 جून, 1948 को भारत को सਜ्जा हस्तांतरित करने की سमय सीमा निर्धारित की।
- وہ سری جگہ ٹیکم کے دریں بندوںستان کی آزادی کے لیے بھارتیہ پر اپنے سعائیں وہ زیل بیانات ہیں:
(a) دلی لازش کے دریے میں گونے 1942ء میں "اگسٹ آمسٹر" چیزوں کی تباہی
(b) بھارتیہ میں کرپس میشن کا "تھیسی چیز" کے طور پر تنقید کا لاث بنا لیا۔
(c) گسلے معاملہ میں بندوںستان کی اکتوبر کے اضافے کے لیے "ول، مسٹر" کی تھی۔ کھڑکی

(d) اٹلی کے بہن سسی، آجھن کے پیسر، بھدروستان کو 3 جون 1948ء کے دن اقتدار مختل کرنے کی تاریخ
مختصر کر دی گئی تھی۔

17. With reference to the cultural history of India, consider the following statements

1. Sher Shah Suri Tomb: This mausoleum stands out for its unique location—right in the middle of a lake!
2. Buland Darwaza (Gate of Victory): Emperor Akbar built this to commemorate his victory over Rajasthan.
3. Itmad-Ud-Daulah Tomb: This tomb is famous for pioneering the use of pietra dura, a decorative technique using colourful gemstones.
4. Akbar's Tomb: This unconventional tomb features an open-air rooftop terrace instead of a dome, offering a serene atmosphere.

Which of the statements given above are correct? Choose the most appropriate answer from the options given below.

- (a) 1 and 2 only
(b) 2, 3 and 4 only
(c) 1, 3 and 4 only
(d) 1, 2, 3 and 4

भارت کے سांस्कृतिक اہلیہ کے سंदर्भ میں نیم لیخیت کथن پر اپنے انتہائی میکھیت کے لیے جانا جاتا ہے:

1. شیرشاہ سوی کا مکबرا: یہ مکबرا ایک جھیل کے ڈیکھ بیچ میں اپنی انہنی میکھیت کے لیے جانا جاتا ہے।
2. بولند دروازا (بیچ کا دروازا): سپاٹ اکبر نے راجسٹھان پر اپنی جیت کی یاد میں اسے بنوانا۔
3. ایتماد-ud-ڈیلہ مکबرا: یہ مکبرا رانی رلموں کا اپنے کامے وائیں ایک سبکدھی تکنیک، پیٹرایڈ ڈیسٹریکٹ کے اپنے کامے کی شعبہ اور کیمپ کے لیے پرستی دیا گیا۔
4. اکبر کا مکبرا: اس اپر اپر اپر اپر مکبرا میں گنبد کے بیچ ایک بھوتی ہوا ہوا ہوتا ہے، جو اسے شامیں ہاتھی کر دیتا ہے۔

اپنے دلی لازش کے دریے میں گونے میں سے کہیں سا ساری ہے؟ نیچے دلی لازش کے دریے میں سے سب سے اپنکوں ہاتھی کر دیتا ہے؟

- (a) کے ول 1 اور 2
(b) کے ول 2, 3 اور 4
(c) کے ول 1, 3 اور 4
(d) 1, 2, 3 اور 4

بندوںستان کی شہنشاہی جگہ کے دریے میں اسیں کہیں ہاتھی کر دیتا ہے؟
(a) دلی لازش
(b) بھارتیہ
(c) گسلے معاملہ

بیندر و رانہ (باب فتح)۔
راجح خان کی اپنی فتح کو یادگار بنانے کے لیے شہزادہ اکبر نے اس کی
تعمیر کر لی تھی۔
یہ مقبرہ پر "چشم کا بیوی" کے شفای استعمال کے لیے مقبول ہے۔ اس
محاذی طبقہ بیوی میں رہنمی جمعی تحریروں کا استعمال ہوتا ہے۔
یہ فیضِ معمولی (ایقون) مقبرہ، ہوار چھت والے برآمدوں کی حنایت
کا مسلسل ہے جس سے ایک پر سکون ماحصل کا حاصل ہوتا ہے۔
ج. الہیات سے کون سے درست ہے؟ درج ذیل جوابات میں سے نو زوڈی تین کا اختصار کیجئے:

18. With reference to the cultural history of India, consider the following statements.

  1. Laxman Temple (Sirpur) and Bhitargaon Temple (Kanpur) are rock-cut temples.
  2. The Teli ka mandir temple in Gwalior is built in Dravidian architecture.
  3. The smallest ratha among the Pancha Rathas of Mahabalipuram is the Dharmaraja Ratha.
  4. The Kandariya Mahadeva Temple is one of the temples of the Khajuraho Group.

How many of the statements given above are correct? Choose the most appropriate answer from the options given below.

- (a) केवल एक (b) केवल दो

- ۱۔ لکھن مسدر (سیر پور) اور بھر جاؤں مسدر (کاپور) چٹ نوں کے تائے گئے ہیں۔
- ۲۔ گلاب اسیں سیلی کامسدر ہے، داؤ بین فن توپر کے مطابق بنا یا ہے۔
- ۳۔ بیل پارک کے قریب میں سے سب سے پچھر اجڑے۔ حصر مان رکھتے ہیں۔
- ۴۔ کشند اسی پہاڑی مسدر، بگوار اور طرز کا ایک مسدر ہے۔

درخواستیں میں سے کتنے بیان درست ہیں؟ موزوں ترین جواب / جوابات کا انتخاب کیجئے:

- (a) صرف ایک
 (b) صرف ”
 (c) صرف تم
 (d) چاروں بیانات

19. With reference to the Smritis, consider the following statements.

  1. Vijnanesvara and Apararka are the commentators of *Manu Smriti*
  2. Kulluka Bhatta and Medhatithi are the commentators of the *Yajnavalkya Smriti*
  3. Medhatithi considered sati system identical to suicide.

Which of the above statements is/are correct? Choose the most appropriate answer from the options given below.

  - (a) 1 and 2 only
  - (b) 3 only
  - (c) 1 and 3 only
  - (d) None of the statements given above is correct

स्मृतियों के संदर्भ में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें?

  1. विज्ञानेश्वर और अपराकों मनु स्मृति के टीकाकार हैं
  2. कुल्लुक बड्ड और मेधतिथि याज्ञवल्य स्मृति के टीकाकार हैं
  3. मेधतिथि सती प्रथा को आत्महत्या के समान मानते थे।

उपरोक्त में से कौन सा/से कथन सही है/हैं? नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर चुनें।

  - (a) केवल 1 और 2
  - (b) केवल 3
  - (c) केवल 1 और 3
  - (d) ऊपर दिया गया कोई भी कथन सही नहीं है

भारत के चुनाव आयोग (ECI) के बारे में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें:

1. भारत का चुनाव आयोग एक स्थायी संवैधानिक कियाग है।
  2. राष्ट्रपति मुख्य चुनाव आयुक्त और चुनाव आयुक्तों की नियुक्ति करता है।
  3. आयोग के निर्णय लेने में सभी चुनाव आयुक्तों का समान अधिकार है।
  4. केवल मुख्य चुनाव आयुक्त को सर्वोच्च न्यायालय के न्यायाधीश की तरह ही हटाया जा सकता है।

उपरोक्त में से कितने कथन सही हैं? — नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

سیکھ کمپنیاں اونٹیاں (ECI) کے متعلق درج ذیل بیانات ہر خور گئے:

- 1- اسلام دستان کا ایک کپیٹن ایک سبق ائمہ اور اداہ ہے۔
 2- صدر چین ایک کشز اور ایک شکر کا قاتل رکھتا ہے۔
 3- کپیٹن میں نیصد اسازی میں ایک کشز سے کی مادہ شکر تھی۔
 4- چین ایک کشز کو ایسے تھا پہنچ دے رہا تھا کہ یہ سبھ کو شے کے گی اور اسی احتمال تھا۔
 5- چین کے کوئی بیان درست نہیں ہے اور نہ ڈلے گے اب سے درست کا حق تھا کیونکہ:

25. How many of the following statements is/are correct regarding the state's Legislative Council?

- The strength of the Legislative Council shall not exceed one-third of the total strength of state Legislative Assembly and shall not be less than 40.

One-sixth members of the State Legislative Council are elected by elected members of the Local Bodies.

The Chief Minister of a State acts as the leader of the State Legislative Council also.

One-sixth members of the State Legislative Council are elected by the elected members of the State Legislative Assembly.

Select the appropriate answer from the options given below:

राज्य की विधान परिषद के संबंध में निम्नलिखित में से कितने कथन सही हैं?

- विद्यान परिषद की ताकत राज्य विधान सभा की कुल ताकत की एक तिहाई से अधिक नहीं होगी और 40 से कम नहीं होगी।
  - राज्य विधान परिषद के एक-छठे सदस्य स्थानीय निकायों के निर्वाचित सदस्यों द्वारा चुने जाते हैं।
  - किसी राज्य का मुख्यमंत्री राज्य विधान परिषद के नेता के रूप में भी कार्य करता है।
  - राज्य विधान परिषद के एक-छठे सदस्य राज्य विधान सभा के निर्वाचित सदस्यों द्वारा चुने जाते हैं।

नीचे दिए गए कल्पनों में से उचित उत्तर का चयन करें:

  - केवल एक कथन
  - केवल दो कथन
  - केवल तीन कथन
  - सभी चार कथन

بساقی مبارکہون سارے معلقی و رجی اذل بنا تے میرا ہے کتنی دستہ قدر

- 1. مدت ہونے سے کوں کوں کیسے رہا۔ ریاستی مجلس نمائندگان ساز کی ایک جماعتی کیتے گے زیادہ تمثیل
اگر 100 کے کم تمثیل ہو گی۔
  - 2. ریاستیت ہونے سے کوں کوں کیے ایک اشیاء کوں کوں کیے اور کان کو محنتی اور دوں کے ذریعے فتح کیا جائے گا۔
  - 3. دیانت کا ذریعہ اصلی ریاستیت ہونے سے کوں کوں کے سربراہی میثاق سے کام کرے گا۔
  - 4. ریاستیت ہونے سے کوں کوں کیے ایک اشیاء کا انتساب ریاستی مجلس نمائندگان ساز کے ذریعے
کس سے گا۔

وہ ملکے گھر اسی سے خارج کا تھا۔

- (a) صرف ایک بیان
 (b) صرف دو بیانات
 (c) صرف تین بیانات
 (d) سارہ بیانات

26. How many of the following statements is/are correct?

1 If a person is elected to both the House of Parliament, he must intimate within 15 days which House he desires to serve. Otherwise, both seats become vacant.

- 2 If a person is elected to two seats in a House, he should exercise his option for one within 10 days. Otherwise, both seats become vacant.

3 If a sitting member of one House is also elected to the other House, his seat in the first House becomes vacant.

4 If a person is elected to both the House of Parliament, he must intimate within 10 days in which House he desires to serve, otherwise his seat in Lok Sabha will become vacant automatically.

Select the appropriate answer from the options given below:

निम्नलिखित में से कितने कथन सही हैं/हैं?

- यदि कोई व्यक्ति संसद के दोनों सदनों के लिए चुना जाता है, तो उसे 10 दिनों के भीतर सूचित करा होगा कि वह किस सदन में सेवा करना चाहता है। नहीं तो दोनों सीटें बन जाती हैं खाली।
  - यदि कोई व्यक्ति किसी सदन में दो सीटों के लिए चुना जाता है, तो उसे 10 दिनों के भीतर एक के लिए अपने विकल्प का प्रयोग करना चाहिए। अन्यथा, दोनों सीटें खाली हो जाती हैं।
  - यदि एक सदन का कोई वर्तमान सदस्य दूसरे सदन के लिए भी निर्वाचित हो जाता है, तो पहले सदन द्वारा उसकी सीट रिक्त हो जाती है।
  - यदि कोई व्यक्ति संसद के दोनों सदनों के लिए चुना जाता है, तो उसे 10 दिनों के भीतर बताना होगा कि वह किस सदन में सेवा करना चाहता है। अन्यथा लोकसभा में उसकी सीट स्वतः रिक्त हो जाएगी।

- (a) केवल एक
 (b) केवल दो
 (c) केवल तीन
 (d) सभी चार

۱۔ اگر ایک شخص کپارٹمنٹ کے دونوں بیویوں کے لئے اختیاب ہو جاتا ہے تو اس کو 10 دن کے اندر یہ اسلام دینا ہوگی کہ وہ کب ایوان میں خدمت کراچی پاسا ہے۔ ورنہ، اس کی دونوں میٹھے حنفی

2۔ اگر کسی غصہ کا اختیاب دو نشتوں سے ایک ہی ایوان کے لئے ہو جاتا ہے تو اس کو 10 دن کے اندر اپنا سند نشہ کا اختیاب کرنا چاہیے۔ اس کا وہ فو سند جنابی سمجھی جائی۔

3۔ اگر کسی ایوان کا موجودہ ممبر، دوسرے ایوان کے لئے منتخب ہو جاتا ہے تو پہلے ایوان میں اسکی نشست حلیل ہو سائے گی۔

۴۔ اگر کسی شخص کا احتجاج بدوں الجوانوں کے لئے ہو جاتا ہے تو دس دن کے اندر اس کو یہ اعلان فخر ابرہم کرنی ہو گی کہ کس الجوان میں خدمت کا خواہش مند ہے، ورنہ لوک سماں میں اس کی سیست
حفلہ اسلامی صالحی کی۔

درج ذیل ایے گے جو اپنے درست جواب کا اختبار کیجئے:

- (a) مرفت ایک
 (b) مرفت دو
 (c) مرفت تین
 (d) پارہاں

27. Consider the following statements about the Lapse of Bill. How many of the following statements is/are correct?

- A Bill pending in the Rajya Sabha, which has not been passed by the Lok Sabha, shall not lapse on dissolution of the Lok Sabha.
  - A Bill pending in Parliament shall lapse by reason of Prorogation of the houses.
  - A Bill passed by both houses but pending assent of the President of India does not lapse.
  - A Bill which is pending in the Lok Sabha or which having been passed by the Lok Sabha and is pending in the Rajya Sabha does not lapse on a dissolution of the Lok Sabha.

Select the appropriate answer from the options given below:

- (a) Only one statement is true   ~~(b)~~ Only two statements are true
(c) Only three statements are true   (d) All the four statements are true

विधेयक की समाप्ति के बारे में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें:

1. राज्यसभा में लंबित एक विधेयक, जो लोकसभा द्वारा पारित नहीं किया गया है, लोकसभा के विधायक पर समाप्त नहीं होगा।
  2. संसद में लंबित कोई विधेयक सदनों के सत्रावसान के कारण समाप्त हो जाएगा।
  3. कोई विधेयक दोनों सदनों द्वारा पारित हो गया हो लेकिन भारत के राष्ट्रपति की सहमति के लंबित राज्य पर वह समाप्त नहीं होता है।
  4. कोई विधेयक जो लोकसभा में लंबित है या जो लोकसभा द्वारा पारित हो चुका है और राज्यसभा में लंबित है, लोकसभा के विधायक पर समाप्त नहीं होता है।

- (a) केवल एक कथन सत्य है (b) केवल दो कथन सत्य है

لapse of Bill کے بارے میں درج ذیل بیانات پر فوکسچن:

1. راجیہ سمجھا میں زیر غور مودودت اون، جس کو ابھی تک لوک سمجھا نہ مظہر نہیں کیا ہے، لوک سمجھا تخلیل ہو جانے سے، حسادن جنسیں ہو گا۔
  2. پارلیمنٹ میں زیر غور مودودت اون، دونوں الجوانوں کے ملتوی ہونے کی وجہ سے حسادن جنسیں ہو گا۔
  3. ایک مودودت اون جو دونوں الجوانوں سے مظہر ہو پکا ہے لیکن صدر جمہوریہ کی مظہری کے لیے ابھی زیر غور ہے تو وہ مودودہ حسادن جنسیں ہو گا۔
  4. ایک مودودت اون جو لوک سمجھا میں زیر غور ہے یا جس کو لوک سمجھا مظہر کر لیا ہے اور راجہ سمجھا میں زیر غور ہے وہ لوک سمجھا کے تخلیل ہونے کی وجہ سے حسادن جنسیں ہو گا۔
- درج ذیل دیے گئے جواباتے سے درست جواب کا اختبا کیجئے:
- (a) صرف ایک بیان درست ہے
  - (b) صرف دو بیانات درست ہیں
  - (c) صرف تین بیانات درست ہیں
  - (d) چاروں بیانات درست ہیں

28. Consider the following statements regarding duties prescribed for the citizens of India through its constitution.

1. To vote in public elections ✗
2. To protect and improve the natural environment ✓
3. To defend the country ✓
4. To render military service ✗

Select the appropriate answer from the options given below:

- (a) Only one statement is correct
- (b) Only two statements are correct
- (c) Only three statements are correct
- (d) All four statements are correct

भारत कے संविधान द्वारा नागरिकों کے لिए نिम्नलिखित में से कौन सा کर्तव्य निर्धारित کیا گया ہے?

1. सार्वजनिक चुनावों में मतदान کरنا
2. प्राकृतिक पर्यावरण کی رक्षा एवं सुधार करنا
3. देश की رक्षा करنا
4. सैन्य सेवा प्रदान करنا

नीचे دिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

- (a) کेवल اک کथن सہی ہے
- (b) کेवل دو کथن سہی ہے

بھارت کے آئین (constitution) میں درج ذیل سے کون سے مسئلہ انکش شہریوں کے لیے مجاز ہے گے ہیں؟

1. عالم اکٹ بیانات میں حصہ لینا۔

2. مستوفی مالوں کو محفوظ رکھنا اور اس میں بھرپوری لائیں۔

3. مکمل کاروائی کرننا۔

4. قومی خدمات انجام دینا۔

درج ذیل دیے گئے جواباتے سے درست جواب کا اختبا کیجئے:

(a) صرف ایک بیان درست ہے

(b) صرف دو بیانات درست ہیں

(c) صرف تین بیانات درست ہیں۔

(d) چاروں بیانات درست ہیں

29. How many of the following statements is/are correct regarding the Regulating Act 1773?

1. It laid down the foundation of central administration in India. ✓
2. First time this Act recognized the administrative and political functions of the East India Company. ✓
3. Under this Act, a Supreme Court of four British Judges (one Chief Justice and three other Judges) was set up in Calcutta in 1774. ✓
4. It made the Governors of Bombay and Madras equivalent to the Governor General of Bengal. ✗

Select the appropriate answer from the options given below:

- (a) Only one statement
- (b) Only two statements
- ✗ Only three Statements
- (d) All four Statements

ریگولیٹری ہکٹ 1773 کے سंਬंध میں کیتنے نیم لیخیت کथن سہی ہیں؟

1. اسनے بھارت میں کوئی پ्रशاسن کی بنیاد رکھی۔
2. پہلی بار اس اधیనیتم نے اسٹ انڈیا کمپنی کے پ्रشاسنیک اور راجنیتیک کاروائی کو مانع کیا۔
3. اس اधینیتم کے تھلت 1774 میں کلکاتا میں چار ب्रیٹیش نیا یادیش (ایک مुखی نیا یادیش اور تین اننی نیا یادیش) کا اک ساروچنچ نیا یادیش س्थاپیت کیا گیا۔
4. اسنے بمبئی اور مدراس کے گورنریوں کو بंگال کے گورنر جنرل کے سماں کا کیا گیا۔

نیچے دی� گए چیکل پاؤں میں سے عصیت ہاتھ کا چیخن کرو:

- (a) کے ول اک کथن
- (b) کے ول دو کथن
- (c) کے ول تین کथن
- (d) سبھی چار کथن

1773 کے ریگ بیٹھ ایکٹ کے متعلق رج نسل بیانات میں سے کتنے درست ہیں

1. اس نے ہندوستان میں سرکرنی انقلامی کی بنیاد دی۔
  2. اس ایکٹ نے پہلی بار ایسٹ انڈیا کمپنی کے سیاسی اور اقتصادی کاموں کو تسلیم کیا۔
  3. اس ایکٹ کے تحت، پارٹی اف چین (ایک چین جنس اور تم دوسرے جوں) پر مشتمل پرم کوٹ 1774ء میں ملکت میں تحریکی گئی۔
  4. اس ایکٹ نے بھائی اور مادر اس کے گورنمنٹ کو، بھال کے گورنمنٹ کے برادر جیسے دی۔
- رج نسل دیے گئے جوابات سے درست جواب کا اختیار کیجیے:
- (a) صرف ایک بیان
  - (b) صرف دو بیانات
  - (c) صرف تین بیانات
  - (d) چاروں بیانات

30. Match the Pairs:

Act	Provision
A. Indian Councils Act, 1909	I. The Crown is no longer the source of authority
B. Govt. of India Act, 1919	II. Diarchy at the Centre
C. Govt. of India Act, 1935	III. First time, a separate representation of the Muslim community
D. India Independence Act, 1947	IV. Diarchy in the Provinces

Select the appropriate answer from the option given below:

- (a) A-III, B-IV, C-II, D-I
 (b) A-IV, B-III, C-II, D-I
 (c) A-III, B-IV, C-I, D-H
 (d) A-IV, B-II, C-I, D-III

جوडے میلاؤ:

अधिनियम	प्रावधान
A. भारतीय परिषद अधिनियम, 1909	I. क्राउन अब अधिकार का स्रोत نहीं रहा
B. सरकार, भारत अधिनियम, 1919	II. केंद्र में द्वैय शासन
C. सरकार, भारत अधिनियम, 1935	III. पहली बार, मुस्लिम समुदाय को अलग प्रतिनिधित्व
D. भारत स्वतंत्रता अधिनियम, 1947	IV. प्रांतों में द्वैय शासन

नीचे دیए گए विकल्प مें से उचित उत्तर का चयन करें:

- (a) A-III, B-IV, C-II, D-I
 (b) A-IV, B-III, C-II, D-I
 (c) A-III, B-IV, C-I, D-II
 (d) A-IV, B-II, C-I, D-III

31. ایکٹ

ایکٹ	حکومت کا انتظامیہ	سال	ا
ا. 1909ء کا ایکٹ	کام ایجاد کا س्रोت	I	1909ء
ب. 1919ء کا ایکٹ	سروکاری حکومت	II	1919ء
ج. 1935ء کا ایکٹ	پہلی بار	III	1935ء
د. 1947ء کا ایکٹ	یادیتمند ایکٹ	IV	1947ء

مختصر لکھنے والے جوابات سے درست جواب کا اختیار کیجیے:

- D-I A-C-II B-IV A-III (a)
 D-I A-C-II B-III A-IV (b)
 D-II A-C-I B-IV A-III (c)
 D-III A-C-I B-II A-IV (d)

31. Consider the following pairs about the Borrowed item from the constitution of other countries.

	Country	Feature Borrowed
1	Germany	Residuary powers with the Centre
2	Canada	Speaker In Lok Sabha
3	USA	Language of the Preamble
4	South Africa	Election of the members of the Rajya Sabha

How many of the above pair(s) is/are correct? Select the appropriate answer from the options given below:

- (a) Only one pair   Only two pairs
 (c) Only three pairs   (d) All four pairs

अन्य देशों के संविधान से उधार ली गई वस्तु के बारे में निम्नलिखित जोड़ो पर विचार करें।

देश	विशेषताएं ली गयी हैं
1 जर्मनी	अवशिष्ट शक्तियाँ केन्द्र के पास
2 कनाडा	लोकसभा में अध्यक्ष (speaker)
3 यूएसए	प्रस्तावना की भाषा
4 दक्षिण अफ्रीका	राज्य सभा के सदस्यों का चुनाव

उपरोक्त जोड़ों में से कितने सही हैं?

- (a) केवल एक जोड़ी   (b) केवल दो जोड़े
 (c) केवल तीन जोड़े   (d) सभी चार जोड़े

"से मलाके आने के लिए गमनों से उत्तर" इन जीवों पर गुरुजीने:

गमनों का विवर	लक्ष्य
मर्स को लेहे अधिकार	1 ज्वरी
लोक सभा	2 किन्निदा
तम्हीद के खाते	3 रियासत वाले अमेरिकी
राज्य सभा के न्यूरान का अन्तर्वाप	4 ज्वनी अमेरिके

इन जीवों के जीवों से उत्तर जवाब का अन्तर्वाप किये:

- (a) चर्फ एक जीव उत्तर है
 (b) चर्फ दो जीव उत्तर है
 (c) चर्फ तीन जीव उत्तर है
 (d) चारों जीव उत्तर है

32. Consider the following Pairs; How many of them are correctly matched?

1. Third Schedule—Forms of Oaths and Affirmations.
 2. Sixth Schedule—Provisions relating to the administration of Tribal areas in some states.
 3. Seventh Schedule—Division of powers between Centre and State.
 4. Tenth Schedule—Provisions relating to disqualifying members in legislative

Select the appropriate answer from the options given below:

- (a) Only one pair   (b) Only two pairs
 ✓ Only three pairs   (d) All four pairs

निम्नलिखित जोड़ियों पर विचार करें; उनमें से कितने सुमिलित सही हैं?

1. तीसरी अनुसूची - शपथ और प्रतिज्ञान के प्रपत्र।
2. छठी अनुसूची - कुछ राज्यों में जनजातीय क्षेत्रों के प्रशासन से संबंधित प्रावधान।
3. सातवीं अनुसूची - केंद्र और राज्य के बीच शक्तियों का विभाजन।
4. दसवीं अनुसूची - विधायी निकायों में सदस्यों को अवोग्य घोषित करने से संबंधित प्रावधान।

नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

- (a) केवल एक जोड़ी   (b) केवल दो जोड़े
 (c) केवल तीन जोड़े   (d) सभी चार जोड़े

दृग जीवों पर गुरुजीने कौन से क्षेत्र उत्तर हैं?

1. तीसरा अनुसूची - छठे तासों और अच्छी तरह की शक्ति

2. चौथा अनुसूची - चूप या स्त्रीलोगों के उत्तर विवर

3. पांचवा अनुसूची - मर्स को लेहे अधिकार के उत्तर विवर

4. दोस्रा अनुसूची - जब से विवाह सार्वजनिक होना चाहिए तब उत्तर विवर

दृग जीवों के जीवों से उत्तर जवाब का अन्तर्वाप किये:

- (a) चर्फ एक जीव
 (b) चर्फ दो जीव
 (c) चर्फ तीन जीव
 (d) चारों जीव

33. Consider the following pairs about the Writs in India. How many of the following is/are correctly matched?

- ✓ Certiorari -- A higher court orders the lower court to transfer a pending matter to a higher authority or court
- ✓ Mandamus -- Issued when a govt. official infringes rights of an individual by not doing legal duty.
- ✓ Habeas Corpus -- Arrested person to be presented before district magistrate within 24 hrs.
- ✓ Prohibition -- Higher court orders a lower court to transfer the case if the

Select the appropriate answer from the options given below:

- حکم مثل طلبی عدالت اعلیٰ کے ذریعہ ماتحت عدالت کو کسی زیر غور معاہدہ جو اعلیٰ اختیارات کے فتنہ پر عدالت میں ہو، اس مقدمہ کو رئیس نفسہ کرنا۔

بلا = جب کوئی سرکاری عہدیدار اپنے فتویٰ فسح کی عمدہ ادائیگی کرتے ہوئے کسی فرد کے

نے خلاف ورزی رکھا ہے تب یہ سماں جباری اسیجا تا ہے۔
پرہاد حاضری ملزم کی گرفتار شدہ غومنگ کو 24 بجے کی اندر عمدالت میں پیش کرتا۔

۔۔۔۔۔ سکم مستانی ہے: جیلی کو رٹ کو کوئی مدد رانسٹر کرنے کا سکم دیتی ہے اگر جیلی کو رٹ اپنے دائرہ اختیار پر سپاک کرتی ہے۔

- (a) صرف ایک جوڑا
 (b) صرف دو جوڑے
 (c) صرف تین جوڑے
 (d) جسیکوں جوڑے

34. Consider the following statements regarding declaring the election of a Member of Parliament as null and void.

According to the Representation of the People Act (RPA), 1951, only the Supreme Court and High Courts can declare an election of a Member of Parliament as void on grounds of corrupt practices or failing to declare election expenses.

The aggrieved person cannot appeal against the order of the Court, and the matter has to be settled by the Election Commission.
Which of the above statements is/are correct? Select the appropriate answer from the options given below:

کی مسپریت کے اختاب کو کالعدم فشار دینے سے متعلق، درج ذیل بیانات پر غور کیجئے:

انتحاب کو بد صحتی کی جیاد پر یا ایشکن کے اخشد ابجات کا اعلان کرنے سے بنا کی کی بہت پر کا احمد اسٹر اور مے سکتی ہے۔

2. سڑک، عدالت کے فیصلے کے حنفی اہل و اہل نہیں کر سکتا، اور سب معاملہ ایش کیش کے ذریعے مل کر جائے گا۔

دریچ نہیں سے کون سا بیان درست ہے / میں دعے گئے جوابات سے درست جواب کا تختاب

(c) اور 2] (d) کوئی نہیں

35. Consider the following statements with reference to 'Judicial Review' in India:

  1. The term 'judicial review' is not mentioned in the Constitution of India.
  2. It can be used by both the Supreme Court and High Courts to examine the constitutionality of a law.

Which of the statements given above is/are correct? Select the appropriate answer from the options given below.

- (a) I only
✓ (b) 2 only
✓ (c) 1 and 2
✓ (d) Neither 1 nor 2

भारत में 'न्यायिक समीक्षा' के संदर्भ में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें:

  - भारत के संविधान में 'न्यायिक समीक्षा' शब्द का उल्लेख नहीं है।
  - इसका उल्लेख किसी कानून की संवैधानिकता की जांच के लिए सन्यायालय दोनों द्वारा किया जा सकता है।

ऊपर दिए गए कथनों में से कौन सा/ससही हैं? नीचे दिए गए विकल्पों में से उन्हें चुनें।

(a) केवल 1
(c) 1 और 2
(b) केवल 2
(d) न तो 1 और न ही 2

بندوستان میں "عمر الی نظر خانی" کے خواہ سے، درجن ذیل بیانات پر غور کیجئے:

اہنگستان کے آئین میں عدالتی نظر ثانی کی اصطلاح کا ذکر نہیں ہے۔

- کی دفاتر انون کی آئینی حیثیت کی جانشی کے لئے اس کا استعمال سپریم کورٹ اور ہائی کورٹس کے ذریعے کیا جا

میرزا کوئن سان / سلت - در - ۱۸۷۰-۱۸۷۱ - گلستان - سنترا - کاغذ - کچ

صرف ا (a)
صرف ب (b)
اور ۲ (c)
کوئی نہیں (d)

36. With reference to the 73rd Constitutional Amendment Act, 1992, consider the following statements:

  1. It made a provision for the mandatory creation of the Gram Sabha.
  2. It provided for the direct elections for all three levels of Panchayati Raj.

(c) اور 2]

3. It reserved half of the seats in all Panchayat institutions for women.
4. Its provisions do not apply to the areas inhabited by the tribal populations.

Which of the above statements is correct? Select the appropriate answer from the options given below.

- 73वें संवैधानिक संसदीयन अधिनियम, 1992 के संदर्भ में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें:

  - इसमें ग्राम सभा के अनिवार्य घटन का प्रावधान किया गया।
  - इसमें पंचायती राज संस्थाओं के तीनों स्तरों के लिए सीधे चुनाव का प्रावधान किया गया।
  - इसमें सभी पंचायत संस्थाओं में आधी सहें महिलाओं के लिए आवक्षित कर दी।
  - इसके प्रावधान अदिवासी आबादी वाले क्षेत्रों पर लागू नहीं होते हैं।

- उपराह म स कान सा कथन सहा ह? नाच दाए गए विकल्पो म स उचित उत्तर का चयन करा

73 ویں آئندہ ترمیت انون، 1992 کے حوالے، درج ذیل بیانات پر غور کیجئے:

۱۔ اس نے گرام سمجھا کی لازمی تکمیلے متعلق انقسام فراہم کیا

۲۔ اس نہیں پایتے۔ راج اداروں کی تینوں سطحات کے لیے برادرست انتخاب فراہم کیا۔

۳۔ اس کے ذریعے پھیلت راج اداروں میں خواتین کے لئے نعمت نہیں کو محفوظ کاگے۔

۲- اس کا ایجاد اور معاونت نہیں ہے تھا، اس کا آزادی کا

گلستانی مکانیزم کارکرد این سیستم را در مقاله ای دوستیار

دریں بنا کے وہ سبیل اُبیات درستہ ہیں؛ دریں دین دیے کے بواب بھے درستہ ہاٹیں بجے۔

۲۰۱۴

۳۰ اور (b) صرف

۱۲۰۴ اور

卷之三

37. With reference to Zonal Councils, consider the following statements:

  - 4. They are statutory bodies established under the States Reorganisation Act of 1956.
  - 2. The Prime Minister of India is the common chairperson of all the Zonal Councils.

من سئٹل ایشن تاکے فو رس (FATF) کے حوالے درخواستیں پر فوری کیجئے:
بے ایک بین اسکو متی پاہی سازی اور معیار دنگ کرنے والی امانت ہے جو بیوں کی ہدایت اور دعویٰ
زدی کی مالی امانت کے لیے وقف ہے۔

ویک اسٹ میں وہ مالک شامل ہوتے ہیں جو دعویٰ گردی کی مدد اور بیوں کی ہدایت اور دعویٰ کے کام وہ کی
ساہنے کرتے ہیں۔

جنہیں اسکے لیے پاکستان اور انگلستان (FATF) کی نہاد میں شامل ہیں۔
جنہیں اسٹ کے بنیان درخواستیں ہیں؟

- (a) مرفت ایک
(b) مرفت دو
(c) تیسرا
(d) چوتھا

۸۷

40. Consider the following statements with reference to the 5G technology:

- It mainly works in the high-frequency band spectrum.
- Its high-band spectrum offers extremely limited coverage and signal penetration strength.
- 5G devices have lower power requirements as compared to 4G devices.

Which of the above statements is/are correct? Select the appropriate answer from the option given below.

- (a) 1 and 2 only
(b) 2 and 3 only
(c) 1 and 3 only
(d) 1, 2 and 3

5. جو ڈائیجیٹیل کے سارے نیمکتیں کام کرنے پر ویکار کرے۔

- یہ سوچ راپ سے ہائی-فیڈ سیکریٹی ڈیک سیکریٹ میں کام کرتا ہے۔
- یہ کام ہائی-فیڈ سیکریٹ کے ہاتھ سے کام کرتا ہے۔
- 5G ڈیکریٹ میں 4G ڈیکریٹ کی ہوتنا میں کام ویکاری کی آوازی کرتا ہے۔

ڈیکریٹ میں سے کہیں کام کرنے سہی ہے؟ دیکھو یہ کام ویکاری میں سے کام کرنے کا کام کرو۔

- (a) کے ول 1 اور 2
(b) کے ول 2 اور 3
(c) کے ول 1 اور 3
(d) 1, 2 اور 3

کیجیے کام کرنے کے خواہے درجے زیل اسٹ پر فوری کیجئے۔

اسے کام کرنے پر زیاد افسوس کی کوئی بیسنا اسکیکم سہ کر دے۔

..... کام کرنے پر زیاد افسوس کی کوئی بیسنا اسکیکم سہ کر دے۔

مردوں کی کام کرنے کی مردوں کی درخواستیں ہیں۔ اسی کام کے مطابق میں
درخواستیں کوئی سیاں درخواستیں ہیں۔ اسی کے درخواستیں جو اسٹ کا اختیاب کیجئے:

- (a) مرفت 2 اور 3
(b) مرفت 1 اور 2
(c) مرفت 1
(d) مرفت 3، 2 اور 1

41. With reference to the International Monetary Fund (IMF), consider the following statements:

- It lends to its member countries facing balance of payments problems.
- Reserve Tranche Position is the part of the money that can be withdrawn without any interest from the International Monetary Fund (IMF) by the member country.

Which of the above statement is/are correct?

- (a) 1 only
(b) 2 only
(c) 1 and 2
(d) Neither 1 nor 2
- انترینیٹیو مودا کوچ (آئی ایم ااف) (IMF) کے سارے میں، نیمکتیں کام کرنے پر ویکار کرے۔
  - یہ بھارتی سارے میں سے جو کوئی اپنے سارے دیگر کام کرنے کے لیے دیکھ رہا ہے۔
  - آرکیٹ کیسٹ سیٹی اس کوچ میں سے جو کوئی اس کی سارے میں سے دیگر کی ساری دیکھ رہا ہے۔उپرورک کام کرنے میں سے کہیں کام کرنے سہی ہے۔

(a) کے ول 1
(b) کے ول 2
(c) 1 اور 2
(d) 1 اور 2

سارے میں سے جو کام کرنے کے لیے درخواستیں ہیں۔ کام کرنے کے درخواستیں ہیں۔

اپنے اس کوچ کوچ کی کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

اپنے اس کوچ کی کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

(c) چوتھا
(d) چوتھا

..... کام کرنے کے لیے جو کوئی اس کی ساری دیکھ رہا ہے۔

(a) مرفت 1
(b) مرفت 2

</

42. The 'Khamaj, Kaphi and Bhairavi' ragas are associated with which one of the following musical forms?

(a) Dhrupad	(b) Khyal
(c) Tappa	(d) Thumri
- खमाज़, कफी और भैरवी राग निम्नलिखित में से किस संगीत शैली से संबंधित हैं?
(a) ध्रुपद	(b) ख्याल
(c) टप्पा	(d) थुमरी

مکان، کاچھی اور بھیسروئی "راؤگے" درج ذیل مولٹی کس شکل سے منوپت ہیں؟

(a) نصیل (b) خیال (c) بُرڈ (d) تپسا

43.

How many of the following schemes are related to MSME (Micro, Small and Medium Enterprise)

1. PM Vishwakarma   2. SFURTI
3. RAMP   4. CHAMPION PORTAL

Select the appropriate answer from the options given below.

- (a) Only one   (b) Only two
(c) Only three   (d) All four

निम्नलिखित में से कितनी योजनाएँ MSME (सूक्ष्म लघु एवं मध्यम उद्यम) से संबंधित हैं

1. PM विश्वकर्मा	2. SFURTI
3. RAMP	4. चैम्पियन पोर्टल
- نीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें।
(a) केवल एक	(b) केवल दो
(c) केवल तीन	(d) सभी चार

"رہب ذیل میں سے کتنی ایسے سکھیں مانگرو اسال ایسے میدیم اسٹریٹریز سے حاصل ہیں؟

اپنے ایم-ڈش کرما
ارٹسٹری

کریم
اے جیسین پورٹ

رہب ذیل دیے گئے جوابات سے راستے جواب کا اختیار کیجئے:

44. Consider the following Navigation systems; how many of the given option(s) are Global in nature?

1. GLONASS of Russia	2. Beidou of China
3. Quazi Zenith Satellite System (QZSS)	4. NavIC of India

Select the appropriate answer from the option given below.

- (a) Only one   (b) Only two
(c) Only three   (d) All four

निम्नलिखित नेविगेशन प्रणालियों पर विचार करें; दिए गए विकल्पों में से कितने विकल्प वैश्विक प्रकृति के हैं?

1. रूस का ग्लोनास	2. चीन के बैडू
3. काज़ाज़ी जैनिश सेटेलाइट सिस्टम (QZSS)	4. भारत का नेविक
- नीचे दिए गए विकल्प में से उचित उत्तर का चयन करें।
(a) केवल एक	(b) केवल दो
(c) केवल तीन	(d) सभी चार

رہب ذیل کسی ایسے فریکے دین ذیل سے کتنی نویسے کے لیے گولی ہیں؟

اے س کا گھنے س

گ پتھن کا بیدہ

سرت میں زندگی بیٹھا سہم

میت کے ہندوستان

(a) مرد ایک

(b) مرد دو

(c) مرد تھن

(d) بہن

45. Consider the following statements about Rubella. How many of the following statements is/are correct?

- It is caused by a Virus.
- It primarily affects the gastrointestinal system.
- It can cause birth defects if contracted during pregnancy.

Select the appropriate answer from the options given below.

- (a) Only one   (b) Only two

रुबेला के बारे में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें:

1. यह वायस के कारण होता है।
  2. यह मुख्य रूप से जठरांत्र प्रणाली को प्रभावित करता है।
  3. यदि गर्भावस्था के दौरान यह संक्रमण हो जाए तो यह जन्म दोष का कारण बन सकता है।
- नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें।
- (a) केवल एक
  - (b) केवल दो
  - (c) तीनों
  - (d) कोई नहीं

"رو بیالا" سے متعلق درج ذیل بیانات پر ध्यान केन्द्रिय:

- اس کی وجہ وائرس ہوتا ہے۔
- تو یہ نکاحاں کو متذکرتا ہے۔
- اگر حمل کے دران اس سے افیشن ہو جائے تو یہ اشے ی تھن پیدا ہوتا ہے۔

درج ذیل جواباتے سے درست جواب کا اختیار کیجئے:

- (a) صرف ایک
- (b) تینوں
- (c) کوئی نہیں

- 46.** Consider the following pairs of Authorities and Acts under which they were created.

	Authority	Act
1	Central Pollution Control Board(CPCB)	Air (Prevention and Control of Pollution) Act 1974
2	Central Zoo Authority	Wildlife Protection Act 1972
3	National River Ganga Basin Authority	Wildlife Protection Act 1972
4	Genetic Engineering Appraisal Committee	Environment Protection Act 1986

How many of the above pair is/are correctly matched? Select the appropriate below:

प्राधिकरणों और अधिनियमों के निम्नलिखित युग्मों पर विचार करें जिनके तहत उन्हें बनाया गया था।

	प्राधिकरण	अधिनियम
1	केंद्रीय प्रदूषण नियन्त्रण बोर्ड (सीपीसीबी)	वायु (प्रदूषण की रोकथाम और नियन्त्रण) अधिनियम 1974
2	केंद्रीय चिड़ियाघर प्राधिकरण	वन्यजीव संरक्षण अधिनियम 1972
3	राष्ट्रीय नदी गंगा बेसिन प्राधिकरण	वन्यजीव संरक्षण अधिनियम 1972
4	जेनेटिक इंजीनियरिंग मूल्यांकन समिति	पर्यावरण संरक्षण अधिनियम 1986

उपरोक्त में से कितने जोड़े सही सुमेलित हैं? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें।

- (a) केवल एक
- (b) केवल दो
- (c) केवल तीन
- (d) सभी चार

امتداری: ایکل سے متعلق درج ذیل جوابات پर ध्यान केन्द्रिय, جن कے जटे अंकिल کी:

امتدادی	ایک
سینٹرل پولیشن بورڈ	1974 کا ایک (ایپی ایشن پر یونیکनسٹرول)
سینٹرل زو اسٹاف	1972ء والٹر لائک پر یونیکشن ایک
سینٹرل گیج میں اسٹاف	1972ء والٹر لائک پر یونیکشن ایک
اوائرز نیٹ پر یونیکشن ایک	1986ء جینٹل ایجنسٹریک ایچ جیل ایک

صندूलے کے جوابات مें से जोड़े गए जबाते से दरस्त جواب का अनुबंध कीजें:

- (a) صرف ایک
(b) صرف دो
(c) चर्च-तीन
(d) चार

47. Match List I with List II as given below:

	List I	List II
	Tribes	State
A.	Kuki	1. Andaman and Nicobar
B.	Jarwa	2. Arunachal Pradesh
C.	Chenchu	3. Uttarakhand

सूची I को सूची II से मिलाएः

सूची I		सूची II	
जनजाति		राज्य	
A	कुंकी	1.	अण्डमान और निकोबार
B	जारवा	2.	अरुणाचल प्रदेश
C	चैत्य	3.	उत्तराखण्ड
D	भोटिया	4.	मणिपुर

सही विकल्प चुनें

- (a) A-2, B-3, C-4, D-1   (b) A-1, B-2, C-3, D-4
 (c) A-4, B-1, C-2, D-3   (d) A-3, B-4, C-1, D-2

ہدست فہرست کو فہرست سینئٹ ملائیں:

نہر سے II		نہر سے I	
ریاست		نتیجہ	
انڈومن و نیکوبار	1	کوکی	A
اروناچال پردیش	2	حسردا	B
اتریخندہ	3	چینچپو	C
منی پور	4	بھوپال	D

من جیل جوابے سے درست جوں کا انتہا کیجئے:

- D-1, C-4, B-3, A-2 (a)
 D-4, C-3, B-2, A-1 (b)
 D-3, C-2, B-1, A-4 (c)
 D-2, C-1, B-4, A-3 (d)

48. Consider the following statements about PM-SVANidhi.

1. To provide affordable loans to street vendors under the Ministry of Housing and Urban Affairs.
  2. It is a micro-credit scheme, facilitating a working capital collateral-free loan of ₹10,000, with subsequent loans of ₹20,000 and ₹50,000 with a 10 % interest subsidy.
  3. SBI is the Implementing partner of the scheme.

4. To incentivize the adoption of digital transactions, a cashback of up to ₹ 1000 per year is given to street vendors.

How many of the above statements is/are correct? Select the appropriate answer from the options given below.

- (a) Only one   ~~(c)~~ Only two
~~(b)~~ Only three   (d) All four

पीएम-स्वनिधि के बारे में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें।

  1. आवास और शरीरी मामलों के मंत्रालय के तहत सड़क विक्रेताओं को किफायती रुग्न प्रदान करता।
  2. यह एक माइक्रो-क्रेडिट योजना है, जो 10,000 के कार्यशील पूँजी संबंधित मुक्त रुग्न की सुविधा देती है, जिसके बाद 10% व्याज सम्बिदी के साथ 20,000 और 50,000 के रुग्न भी मिलते हैं।
  3. एसबीआई इस योजना का कार्यान्वयन भागीदार है।
  4. डिजिटल लेनदेन को अपनाने के लिए प्रोसाहित करने के लिए ऐसे हेठली-पट्टी वालों को प्रति वर्ष 1000 तक का कैशबैक दिया जाता है।

उपरोक्त में से कितने कथन सही हैं? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें।

پی ایم ساہد حسین کے متعلق درجہ زیر بیانات پر غور کیجئے:

اگر کوئی مسلاط کے جھٹ، خونچپے لگانے والوں کو مسترد و فتوض مفسراہم کرنا۔
جس میں 10,000 کے درجے کیلئے غیر مسانن کے فتوض
کی کوئی نہ کھلائی جائے، جس کے بعد کے 20,000 اور 50,000 کے نتھے 10 جزوی کے ساتھ

۳۔ اسکے بعد اپنے سکریٹری کو ہدایت کرنے میں شرکت دارے۔

جس بھائیل ہے اسی کی حمد انسانی کے لئے خواجہ والوں کو ہر سال اکے ہزار روپے دا حصہ ہے۔

کے ساتھ ہستھیں اے درجن ذل دے گئے جو بات کے درست ہے۔ کالغنا کچھ

— 5 —

二〇〇〇年

(٤) حمد

49. Consider the following statements about the Digi-Yatra App.

  - It is launched by the Ministry of Railway to ensure the seamless processing of passengers at railway stations.
  - It facilitates paperless travel and avoids identity checks at multiple points in a railway station.
  - It is launched as part of the Amrit Bharat Station Scheme (ABSS) of the Ministry of Railway.

How many of the above statement is/are correct? Select the appropriate answer from the options given below.

डिजी-यात्रा ऐप के बारे में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें।

1. इसे रेलवे स्टेशनों पर यात्रियों की निर्बाध आवाजाही सुनिश्चित करने के लिए रेलवे मंत्रालय द्वारा लॉन्च किया गया है।
  2. यह कागज रहित यात्रा की सुविधा प्रदान करता है और रेलवे स्टेशन में कई बिंदुओं पर पहचान जांच से बचाता है।
  3. इसे रेल मंत्रालय की अमृत भारत स्टेशन योजना (एबीएसएस) (ABSS) के हिस्से के रूप में लॉन्च किया गया है।

उपरोक्त में से कितने कथन सही हैं? नीचे दिए गए विकल्पों से उचित उत्तर का चयन करें।

د۔ کافنڈ کے بغیر سفر کی سروت فشرام کرتا ہے اور ملے اسٹین بر جگ جگ شناخت کے با
کنگانے پر گرد کرنا انسان ہو گا۔

وہ اس سیاست کے طور پر وزارت ریلے کے تحت شروع کی گئی۔ درج بالا نتائج سے کونے ہی ان درست میں ہے؟ درج ذیل جواباتے ورثتے کا اختیاب بھی:

اے ایک سرٹ (a) (b)

50. Consider the following statements about the Hydrogen for Heritage scheme; which of the following statements is/are correct?

1. It is launched by the Ministry of Culture for the use of hydrogen in the vehicles inside the heritage monuments.
  2. This initiative will help in the fight against climate change.

Select the appropriate answer from the options given below.

- (a) only 1
X both 1 and 2
 (b) only 2
 (d) none

विरासत के लिए हाइड्रोजन योजना के बारे में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें, निम्नलिखित में से कौन सा कथन सही है?

  - इसे विरासत स्मारकों के अंदर वाहनों में हाइड्रोजन के उपयोग के लिए मोर संस्कृति मंत्रालय द्वारा तांत्रिक किया गया है।
  - इस पहल से जलवायु परिवर्तन से लड़ने में मदद मिलेगी।

नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें।

(a) केवल 1	(b) केवल 2
(c) 1 और 2 दोनों	(d) कोई नहीं

اسکیم کا نتیجہ ہے کہ یہ سیدر و جن کے متعلق درج ذیل بیانات پر غور کیجئے:

کے لیے ب سکم شروع کی گی۔

لارس سیمہ جب مے سا عوامی تہذیبی کے خلاف لائی سیئی مدد ملتی ہے۔

51. Consider the following statements about India's INDCs submitted at the Paris Agreement; how many of the following have been successfully achieved by India?

1. To reduce the emissions intensity of its GDP by 33 to 35 percent by 2030 from 2005 level
  2. To achieve about 40 per cent cumulative electric power installed capacity from non-fossil fuel-based energy resources by 2030
  3. Creation of an additional carbon sink of 2.5 to 3 billion tonnes of Carbon dioxide equivalent through additional forest and tree cover.

Select the appropriate answer from the options given below.

- (a) none (b) All three
(c) Only two (d) Only one

पेरेस समझौते में प्रस्तुत भारत के INDCs के बारे में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें, भारत ने निम्नलिखित में से कितने को सफलतापूर्वक हासिल किया है।

1. 2005 के स्तर से 2030 तक अपने सकल धरेलू उत्पाद की उत्सर्जन तीव्रता को 33 से 35 प्रतिशत तक कम करना।
2. 2030 तक गैर-जीवाशम ईंधन-आधारित ऊर्जा संसाधनों से लगभग 40 प्रतिशत संचयी विद्युत स्थापित क्षमता प्राप्त करना।
3. अतिरिक्त बन और वृक्ष आवरण के माध्यम से 2.5 से 3 बिलियन टन Carbon dioxide के बराबर अतिरिक्त कार्बन सिक का निर्माण

नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें।

- (a) कोई नहीं (b) तीनों
(c) केवल दो (d) केवल एक

"प्रीर सुवाहो" के मृत्यु पर आई दूषिकारी प्रदर्शन के تعلق से दर्ज निम्न विवाद पर ध्वनि ज्ञान की विशेषज्ञता के संबंध में, सही कथनों की पहचान करें।

अन्यतों की कौन सी विवादों में से उचित उत्तर का चयन करें।

1. 2005 की शुरूआत से 33-35% तक भूटान की क्लियोडीनी के लिये अन्तर्जल की शुद्धि को कम करना।

2. 2030 के लिये, भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

3. 2030 के लिये, भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

4. 2030 के लिये, भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

5. 2030 के लिये, भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

6. 2030 के लिये, भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

7. 2030 के लिये, भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

8. 2030 के लिये, भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

9. 2030 के लिये, भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

10. 2030 के लिये, भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

52. Regarding the India-Russia relationship, identify the correct statements:

1. India and Russia engage annually in an inter-governmental commission, which is a mechanism for discussing bilateral economic cooperation.
2. Russia and India have never held joint military exercises under any bilateral

3. Russia is a key partner for India in Civil nuclear energy sector.
Both countries are members of the Shanghai Cooperation Organisation (SCO). Which of the above statements is/are correct? Select the appropriate answer from the options given below.

- (a) 1, 2 and 4 (b) 1, 3 and 4
(c) 2, 3 and 4 (d) 1, 2, 3 and 4

भारत-रूस संबंधों के संबंध में, सही कथनों की पहचान करें:

1. भारत और रूस प्रतिवर्ष एक अंतर सरकारी आयोग में शामिल होते हैं जो द्विपक्षीय आर्थिक सहयोग पर चर्चा के लिए एक तंत्र है।
2. रूस और भारत ने कभी भी किसी द्विपक्षीय समझौते के तहत संयुक्त सैन्य अभ्यास नहीं किया है।
3. असैनिक परमाणु ऊर्जा क्षेत्र में रूस भारत का एक प्रमुख भागीदार है।
4. दोनों देश शंघाई सहयोग संगठन (एससीओ) के सदस्य हैं।

उपरोक्त में से कौन सा/ से कथन सही है/हैं? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें।

- (a) 1, 2 और 4 (b) 1, 3 और 4
(c) 2, 3 और 4 (d) 1, 2, 3 और 4

इन सभी सुवाहो के उत्तर से जुड़ी विवादों पर ध्वनि ज्ञान की विशेषज्ञता के संबंध में, सही कथनों की पहचान करें।

1. भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

2. भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

3. भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

4. भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

5. भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

6. भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

7. भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

8. भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

9. भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

10. भूटान के बाले गैस इंडस्ट्री के दस्तक से जुड़ी विद्युत प्रक्षेत्र की तौलाई के 40% प्रदर्शन को कम करना।

Examine the following statements about the Quadrilateral Security Dialogue (Quad) involving India:

1. The original idea of the Quad was first proposed by Japan's Prime Minister Yasuo Fukuda.

2. The Quad focuses primarily on military alliances and has no agenda regarding

3. Members of the Quad include Australia, India, Japan, and the United States.
  4. Quad members engage in joint military exercises known as Malabar Exercises.

Which of the above statements are true? Select the appropriate answer from the options given below.

- (a) 2 and 3
 (c) 1, 3 and 4

भारत से जुड़े चतुर्भुज सुरक्षा संवाद (QUAD) के बारे में निम्नलिखित कथनों की जाँच करें।

- क्वाड का मूल चिकारा सबसे पहले जापान के प्रधान मंत्री यासुओ फुकुदा द्वारा प्रस्तावित किया गया था।
  - क्वाड मुख्य रूप से सेयै गठबन्धनों पर केंद्रित है और बुनियादी ढाँचे या आर्थिक सहयोग के संबंध में इसका कोई एंडोडा नहीं है।
  - क्वाड के सदस्यों में अंटेलिया, भारत, जापान और संयुक्त राज्य अमेरिका शामिल हैं।
  - क्वाड मट्टवाणि मंत्री मैना भट्टाचार्य ने मंत्रालय के लिए मालालाभ भट्टाचार्य के रूप में जाना जाता है।

उपरोक्त में से कौन सा कथन सत्य है? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें।

اپ رفعتی سیکورنی ڈائیاگ "کوید" جس میں ہندوستان شامل ہے، کے خواہے درج ذیل
الاہ - غیر کچھ

۲۔ چار منزہ حقیقی سکونتی ڈا سیلاگ کا تصور سب سے پہلے جہاں کے وزیر اعظم یا سو فوکو کے ذریعہ تجویز کیا گی احتساب۔

۳۔ چار منزہ حقیقی سکونتی ڈا سیلاگ بنیادی طور پر فتحی احتجاد پر توجہ مس کو زد کئے ہیں اور اندر اسرائیل کپھ۔ احتجادی تقصی ون کا کوئی امتحان نہیں۔

سپر پرنسپر کی سکوئر فلیڈا اسیلاگ کے لمبے ہیں آسٹریلیا، انڈیا، جیپان اور یا ریاست ہائے تحریکہ اسرائیل۔

جیسا کہ ملکہ سلطنت اپنے بھروسے کا خواستہ کرے۔

- (c) ایک، تین اور چار

54. What will be the value of the remainder when $(11111111\dots, 64 \text{ terms}) * (22222222\dots, 55 \text{ terms})$ is divided by 18? Select the appropriate answer from the options given below :

जब (11111111.....64 पद) * (22222222.....55 पद) का 18 से विभाजित किया जाए तो शर्करा का मान क्या होगा? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

جب (64.....11111111) کو (55.....22222222) سے تقسیم کیا جائے تو باقی کی قیمت کسی اگر 2^n نہ ہے تو اسے مناسب جواب کا اختبار بھیکھے:

- 1 (b) 0 (a)
17 (d) 3 (c)

In a cricket tournament organised by the ICC, a total of 15 teams participated. Australia, as usual, won the tournament by scoring the maximum number of points. The tournament is organised as a single round-robin tournament, in which each team plays with every other team exactly once. Three points are awarded for a win, 2 points are awarded for a tie/washed-out match, and 1 point is awarded for a loss. Zimbabwe had the lowest score (in terms of points) at the end of the tournament. Zimbabwe scored a total of 21 points. All 15 national teams got a distinct score (in terms of points scored). It is also known that at least one match played by the Australian team was tied/washed out. Which of the following is always true for the Australian team? Select the appropriate answer from the option given below :

- (a) It had at least two ties/washouts   It had a maximum of 3 losses
(c) It had a maximum of 9 wins   (d) It had a minimum of 5 losses

(C) ICC द्वारा आयोजित एक क्रिकेट टूर्नामेंट में कुल 21 टीमों ने खाली लिस्टा की तरह सबसे अधिक अंक हासिल कर टूर्नामेंट जीत लिया। टूर्नामेंट को एकत्र हाउड-ऑफिशन टूर्नामेंट के रूप में आयोजित किया जाता है - जहाँ प्रत्येक टीम ठीक एक बार हर दूसरी टीम के साथ खेलती है। एक जीत के लिए तीन अंक दिए जाते हैं, टाई-वॉन्श-आउट मैच के लिए 2 अंक दिए जाते हैं, और हार के लिए 1 अंक दिया जाता है। टूर्नामेंट के अंत में विजेताओं का स्कोर (अंकों के संबंध में) सबसे कम था। विजेताओं ने कुल 21 अंक अर्जित किये। सभी 15 राष्ट्रीय टीमों को एक अलग स्कोर मिला (प्राप्त अंकों के संबंध में)। वह भी जात है कि ऑस्ट्रेलियाई टीम द्वारा खेला गया कम से कम एक मैच टाई-वॉन्श-आउट हो गया था। ऑस्ट्रेलियाई टीम के लिए निम्नलिखित में से कौन सा सदैव सत्य है? वीचे दिए गए विकल्प में से उचित उत्तर का चयन करें:

ایلی کی۔ اسی کے زیرِ اہتمام کر کر نورانہ منصب میں کل 15 بیوں نے حصہ لیا۔ آسٹریا ہائے ہیٹ کی طرح
بے ریواہ پر اپنی حاصل کر کے نورانہ منصب جیت لیا۔ نورانہ منصب میں ایک راؤنڈ ریڈن اور نورانہ منصب کے
مطابق منعقد کیا جاتا ہے جوں ہر یوم 10 سو روپیہ ہمیں ایک بار مکمل ہے۔ جیت کے لئے تمہارا اپنے اس دینے مبارکے
ہیں۔ ہاتھی/بڑا شش کی نذرِ حق کے لئے دو اپنے اس دربارے کے لئے ایک پارٹ دیا جاتا ہے۔ نورانہ منصب کے اعلان پر
بے کم اسکو (پا) اسٹریلیا کے لفاظ سے (زماں) سے زماں کے لفاظ سے کامت۔ زماں سے محروم رہو پر 21 اپنے اسٹریلیا
حاصل کیے۔ تم 15 اقویٰ بیوں نے لفاف اسکو کر کے (پا) اسٹریلیا کے لفاظ سے کامت۔ یہ بھی مسلم 1961ء میں کہ
آسٹریلیا کی یہ کمی کی جانب سے کھیلا گیا کم از کم ایک چھوٹی/بڑا شش کی نذر ہوا تھا۔ درج ذیل میں سے کون سا
بیان آسٹریلیا کی یہ کمی کے لیے ہیئت درست ہوتا ہے؟ پھر وہی گے جو اہم میں سے گھوٹکا کا لفاظ

- (a) کم از کم دنایی بارش کی تعداد ہے۔
 (b) اس میں زیاد سے زیاد تین ہے۔
 (c) اس کی زیاد سے زیاد 95% حاصل ہوتی ہے۔
 (d) اس کو کم از کم 5% حاصل ہوئے۔

56. A milkman produces three kinds of milk. On a particular day, he has 170 litres, 102 litres and 374 litres of the three kinds of milk. He wants to bottle them in bottles of equal sizes so that each of the three varieties of milk would be completely bottled. How many bottle sizes are possible such that the bottle size in terms of litres is an integer? Select the appropriate answer from the options given below:

- (a) 1   ~~(b)~~ 2
 (c) 4   (d) 3

$$\begin{array}{r} \cancel{17} \quad 2 \\ (d) \quad 34 \end{array} \quad \begin{array}{r} 17 \Big[170, 102, 374 \\ 2 \Big| 10, 6, 22 \\ 5 \Big| 5, 3, 11 \end{array}$$

एक दूधवाला तीन प्रकार का दूध पैदा करता है। एक विशेष दिन में, उसके पास तीन प्रकार के 170 लीटर, 102 लीटर और 374 लीटर दूध है। वह उन्हें समान आकार की बोतलों में बोतलबद्ध करना चाहता है - ताकि दूध की तीनों किम्मों में से प्रत्येक पूरी तरह से बोतलबद्ध हो जाए। ऐसे कितने बोतल आकार संभव हैं कि लीटर के संबंध में बोतल का आकार एक पूर्णक हो? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

تم کوئی خسید کرے۔ ایک من میں اس کے پاس تین تم کوئی خسید کرے۔ ۱۷۰ لیٹر، ۱۰۲ لیٹر اور ۳۷۴ لیٹر۔ ۱۹۸۶ء میں رہا کی تو تم میں بھرنا پڑتا ہے تاکہ ۱۰۰۰ کی سیزین اقسام میں سے رہ لیکے تم کوئی باری بھر میں بھرنا اچا کے۔ اس طرح جو گل کے لئے باہر مسلک چل کر لیٹر کے لئے ہے جو گل اس کی وجہ سے ۹۵٪

- دریائیں جو ایسے سینے من سب جواب کا اجنب کہے:
 2 (b) 1 (a)
 34 (d) 4 (c)

57. In the famous Bel Air Apartments in Ranchi, there are three watchmen meant to protect the precious fruits on the campus. However, one day, a thief got in without being noticed and stole some precious mangoes. On the way out, however, he was confronted by the three watchmen, the first two of whom asked him to part with $\frac{1}{3}$ rd of the fruits and one more. The last asked him to part with $\frac{1}{5}$ th of the mangoes and 4 more. As a result, he had no mangoes left. What was the number of mangoes he had stolen? Select the appropriate answer from the options given below :

रोची के प्रसिद्ध बेल एयर अपार्टमेंट में, परिसर में किमीती फलों की सूखा के लिए तीन बौद्धिकारी हैं। हालांकि, एक दिन, एक चोर बिना किसी की नजर में आए। अंदर घुस आया और कुछ कीमती आन चुरा ले गया। हालांकि, बाहर जाने समय उसका सामना तीन चौकीदारों से हुआ, जिनमें से पहले दो ने उससे एक तिहाई फल और एक और देने को कहा। आधिकारी ने उससे 1/5 आम और 4 आम अल्प छाड़ने को कहा। परिणामस्वरूप, उसके पास कोई आम नहीं बचा। उसने कितने आम चुराए? ये नीचे लिए नए बिल्डिंग्स में से उचित उत्तर का चयन करें।

- (a) 12   (b) 13
~~15~~   (d) 20

لایکی کے مطہر سسیل ستر ۲ پڑھنے کے اس لف میں جوچ بھل دیں کی خلاف کے لئے تین چوکیں دار ہوتے ہیں۔ جنم آجے ہے جن کیکے پر بیسہ کی کلکس میں آئے اور جن کمس آیا اور جن کی آم پوری کر لیے۔ اسٹہ بہت بیکھر قلت اس کا سات جنمی کو کہا دیے تو ہوا جن میں سے بھل دیکھ کر اولنے اس سے گیرا ہے جن کیلے جملہ ۴ ہے جن کیلے جن کیلے صدھر ہے کو کہا۔ اسٹہ بیکھر کو کہا اس سے ۱/۵ اولن حصہ ۴۰۴۰۰ ہے کو کہا۔ تجھے اس کے باس کوئی آم پھیں نہ ہے۔ اس نے کل کئے جنم چبڑے ۴۰

نیچے میں دیے گئے جوابات میں سے مناسب جواب کا انتخاب کیجئے:

- 12 (a)
13 (b)
15 (c)
20 (d)

58. Prof. Suman takes a number of quizzes for a course. All the quizzes are out of 100. A student can get an A grade in the course if the average of her scores is more than or equal to 90. Grade B is awarded to a student if the average of her scores is between 87 and 89 (both included). If the average is below 87, the student gets a C grade. Ramesh is preparing for the last quiz, and he realises that he will need to score a minimum of 97 to get an A grade. After the quiz, he realises that he will score 70, and he will just manage a B. How many quizzes did Prof. Suman take? Select the appropriate answer from the options given below :

- (a) 6   (b) 7
(c) 8   (d) 9

प्रोफेसर सुमन एक पाठ्यक्रम के लिए कई प्रश्नोत्तरी लेते हैं। सभी प्रश्नोत्तरी 100 में से हैं। एक छात्र पाठ्यक्रम में A ग्रेड प्राप्त कर सकता है यदि उसके अंकों का औसत 90 से अधिक या उसके बराबर है। यदि किसी छात्र के अंकों का औसत 87 और 89 के बीच है तो उसे ग्रेड B प्रदान किया जाता है। (दोनों शामिल)। यदि औसत 87 से कम है, तो छात्र को C ग्रेड मिलता है। मेंश अंतिम प्रश्नोत्तरी की तैयारी कर रहा है, और उसे एहसास है कि A ग्रेड प्राप्त करने के लिए उसे न्यूट्रमेट 97 अंक प्राप्त करने होंगे। प्रश्नोत्तरी के बाद, उसे पता चलता है कि उसे 70 अंक प्राप्त होंगे, और वह केवल B ही प्राप्त कर पाएगा। प्रोफेसर सुमन ने कितनी प्रश्नोत्तरी ली? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

$$\frac{1}{6} \times 5 + 7 = 90$$

پر فیصلہ من ایک کو سس کے لیے کوئی نیز لستی ہیں۔ قسم کو سینے 100 ممبر کے ہوتے ہیں۔ اگر کوئی طالب علم کی کو سس میں اوسط 90 نمبر یا اس سے زیادہ مسل کرتا ہے تو اسے اگر کوئی ممبر شال ہوتا ہے۔ اگر کسی طالب کے نمبر کا اوسط 87 اور 89 کے برابر ہے تو اسے بھی کوئی ممبر یا جاہا ہے (دونوں ممبر شال ہوتے ہیں)۔ اگر اوسط 87 سے کم ہے تو طالب مسلم کو کی گئی ملت ہے۔ بیش و تنہ علیل کو تحریکی خارجی کر رہا ہے اور اسے اس کے لیے کوئی اسٹریڈ مسل کرنے کے لیے کم از کم 97 پاؤں مسل کرنے کی ضرورت ہے کوئی کے بعد اسے ہوتا ہے کہ اسے 70 پاؤں مسل میں گے اور مرد نبی کی دیا جائے گا۔ پر فیصلہ من نے کوئی کوئی 70 پاؤں میں گئے جو بات میں اسے متابع ہے اسے کامنے کی وجہ پر فیصلہ من ایک کو سس کے لیے کوئی نیز لستی ہیں۔

6 (a)
7 (b)
8 (c)
9 (d)

Mr. A is a computer programmer. He is assigned three jobs for which time allotted is in the ratio of 5:4:2 (jobs are needed to be done individually). But due to some technical snag, 10% of the time allotted for each job gets wasted. Thereafter, owing to the lack of interest, he invests only 40%, 30% and 20% of the hours of what was actually allotted to do the three jobs individually. Find how much percentage of the total time allotted is the time invested by A. Select the appropriate answer from the options given below :

- (a) 38.33% (b) 39.45% 45 $\frac{3}{10}$ 18
 (c) 32.72% (d) 36.66% ↑ ↑ ↗

श्री A एक कंप्यूटर प्रोग्रामर है। उसे तीन कार्य सौंपे गए हैं जिनके लिए आवंटित समय 5:4:2 के अनुसार (कार्यों को व्यक्तिगत रूप से करने की आवश्यकता है)। लेकिन कुछ तकनीकी सुधारी के कारण, वह तीन के लिए आवंटित समय का 10% बढ़ाद हो जाता है। इसके बाद, वह किसी कार्य के कारण, वह तीन के व्यक्तिगत रूप से करने के लिए वास्तव में आवंटित घंटों का केवल 40%, 30% और 20% ही निपेश करता है। जाता कीजिए कि आवंटित कुल समय का प्रतिशत A, द्वारा निवेश किया गया समय का है। निचे दिए गए विकल्पों से उचित उत्तर चुनें:

38.33% (b) 39.45% 9 $\frac{3}{10}$ 18
 (c) 32.72% (d) 36.66% 4 $\frac{4}{10}$ 18

سڑا، ایک کپیٹ رہ پر اسرت۔ اجسیں تین کام تنویریں کیے گئے ہیں جن کے لیے عجیش وقت کا
شتاب 2:45 ہے۔ (کاموں کو اپنے اوری طور پر اختیار دینا ہے) ایکان کی تخلیقی حستہ ایلی دی جب سے ہر کام
کے لیے عجیش وقت 10:28 ہے ملک ہو جاتا ہے۔ اس کے بعد صدم دفعی چیز کی وجہ سے وہ اصل
سٹی مرٹ 30x30x20 ہے جس ارتھات میں سے تیسرا کاموں کا افسوس اوری طور پر کرنے میں
کامیاب ہے۔ مسلمان کیکاٹ ہے کیونکہ اس کا کام اپنے کام کا افسوس اوری طور پر کرنے میں
کامیاب ہے؟ اپنے کام کا افسوس اسی سے منابع اور اب کامیاب بھیجے:

- 38.33% (a)
39.45% (b)
32.72% (c)
36.66% (d)

60. Assume that the rate of consumption of coal by a locomotive varies as the square of the speed and is 1000 kg per hour when the speed is 60 km per hour. If the coal costs the railway company ₹15 per 100 kg and if the other expenses of the train be ₹12 per hour, find a formula for the cost in paise per kilometre when the speed is S km per hour. Select the appropriate answer from the options given below :

(a) $1200 + \frac{5S^2}{18}$

(b) $1200 + \frac{75S^2}{18}$

(c) $\frac{1200}{S} + \frac{75S^2}{18}$

(d) $\frac{1200}{S} + \frac{25S^2}{18}$

मान लें कि एक लोकोमोटिव द्वारा कोयले की खपत की दर गति के वर्ग के अनुसार बदलती रहती है और गति 60 किमी प्रति घण्टा होने पर 1000 किलोग्राम प्रति घण्टा होती है। यदि रेलवे कंपनी को कोयले की लागत प्रति 100 किलोग्राम 15 रुपये है और यदि ट्रेन का अन्य खर्च 12 रुपये प्रति घण्टा है, तो गति एस किमी प्रति घण्टा होने पर पैसे प्रति किलोमीटर में लागत का सूत्र खोजें। नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

~~(a)~~ $1200 + \frac{5S^2}{18}$

(b) $1200 + \frac{75S^2}{18}$

(c) $\frac{1200}{S} + \frac{75S^2}{18}$

(d) $\frac{1200}{S} + \frac{25S^2}{18}$

مشخص کیجئے کہ کولڈ کے استعمال کی شرط رفتار کے ساتھ مختلف ہوتی ہے اور جب رفتار 60 کلو میٹر فی گھنٹہ ہو تو اسے 1000 کلوگرام فی گھنٹہ ہوتی ہے۔ اگر یہ کچھ کولڈ کی قیمت 15 روپے فی 100 کلوگرام ہے اور اگر ٹرین کے دیگر اخراجات 12 روپے فی گھنٹہ ہیں تو اس کی رفتار کلو میٹر فی گھنٹہ ہونے پر لگتے کافی مولا پیسے فی کلو میٹر تلاش کریں۔ نیچے दें गए जوابों में से सही जواب کا चयन करें:

$1200 + \frac{75S^2}{18}$ (b)

$\frac{1200}{S} + \frac{25S^2}{18}$ (d)

$1200 + \frac{5S^2}{18}$ (a)

$\frac{1200}{S} + \frac{75S^2}{18}$ (c)

61. A Techno company has 14 machines of equal efficiency in its factory. The annual manufacturing costs are ₹42,000 and establishment charges are ₹12,000. The annual output of the company is ₹70,000. The annual output and manufacturing costs are directly proportional to the number of machines. The shareholders get 12.5% profit, which is directly proportional to the annual output of the company. If 7.14% machines remain closed throughout the year, then the percentage decrease in the amount of profit of the shareholders would be:

- (a) 12% (b) 12.5%
(c) 13% (d) 13.5%

एक टेक्नो कंपनी के कारबाहों में समान दक्षता वाली 14 मशीनें हैं। वार्षिक उत्पादन ₹42,000 और स्थापना शुल्क ₹12,000 हैं। कंपनी का वार्षिक उत्पादन ₹70,000 है। वार्षिक उत्पादन और विनिर्माण लागत मशीनों की संख्या के सीधे आनुपातिक हैं। शेयरधारकों को 12.5% लाभ मिलता है, जो कंपनी के वार्षिक उत्पादन के सीधे आनुपातिक है। यदि वर्ष भर 7.14% मशीनें बंद रहती हैं, तो शेयरधारकों के लाभ की मात्रा में प्रतिशत कमी होगी :

- (a) 12% (b) 12.5%
(c) 13% (d) 13.5%

ایک ٹکنوجنی میں 14 مشینیں ملائی کارکرگی کی حاصل ہیں۔ سالانہ مشین پر 42,000 روپے اور 12,000 روپے میں۔ کمپنی کی سالانہ پیداوار 70,000 روپے ہے۔ سالانہ پیداوار اسے مشین پر کے استعمالات، مشین کی تعداد کے برابر راستہ مناسب ہے۔ مشین پر کے استعمالات کی 12.5% میں اضافہ ہے جو کمپنی کی سالانہ پیداوار کے برابر راستہ مناسب ہے۔ اگر 7.14% مشینیں سال جسمیت دیتی ہیں تو مشین پر کے منافع کی رقم میں فائدہ کی کبھی کیا گی؟

- 12% (a)
12.5% (b)
13% (c)
13.5% (d)

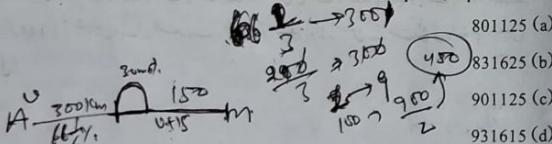
62. Kishore Suratkal is planning for higher education expenses of his two sons Arjit and Shaurya aged 15 and 12. He plans to divide 20 lacs in two parts and invest in two different plans such that each son gets the same amount when they reach the age of 21. If the rate of interest offered to him by his financial advisor is 12% per annum compounded annually, then how much should he set aside for his younger son (approximately). Select the appropriate answer from the options given below :

- (a) 801125
(b) 831625
~~(c) 901125~~
(d) 931615

किशोर सुतकल अपने 15 और 12 साल के दो बेटों अर्जित और शौर्य की उच्च शिक्षा के खर्च की योजना बना रहे हैं। उनकी योजना 20 लाख को दो भागों में विभाजित करने और दो अलग-अलग योजनाओं पर निवेश करने की है ताकि प्रत्येक बेटे को 21 वर्ष की आयु तक पहुंचने पर समान राशि मिले। यदि उनके वित्तीय स्थलाहकर द्वारा उसे दी जाने वाली ब्याज दर 12% प्रति वर्ष है, तो उसे अपने छोटे बेटे के लिए कितना अलग रखना चाहिए (लगभग)। नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें :

- (a) 801125
 (b) 831625
 (c) 901125
 (d) 931615

شہر سوچکلی اپنے 15 اور 12 سال بیسوں ارجت اور شوریے کی اعلیٰ تعلیم کے لیے خرچ کرنے کا منصوبہ بن رہے ہیں۔ ان کا منصوبہ ہے کہ 20 لاکھ روپیے کو دھومن میں تقسیم کریں اور اسے دو طبقے ایکیوں میں سرمایہ کاری کریں تاکہ ہر یہی کو 21 سال کی عمر کو پہنچ پر اقیٰ ہر رسم ملے۔ اگر اس کے مابین قبضہ کی طرفت سے اے دی گئی شرح حسود مرکب سالانہ 12% ہے تو اسے اپنے پہنچنے یہی کے لیے کافی رسم ملیں درج کی جائے۔ نیز دے گئے جوابات سے سارے جواب کا اختصار کریں:

63. The Sabarmati Express left Ahmedabad for Mumbai. Having travelled 300 km which constitutes 66.666 per cent of the distance between Ahmedabad and Mumbai, the train was stopped by a red signal. Half an hour later, the track was cleared and the engine-driver, having increased the speed by 15 km per hour, arrived at Mumbai on time. Find the initial speed of the Sabarmati Express. Select the appropriate answer from the options given below :

- (a) 50 kmph   ~~60 kmph~~
~~75 kmph~~   (d) 40 kmph

सावरमती एक्सप्रेस अहमदाबाद से मुंबई के लिए रवाना हुई। 300 किमी की यात्रा करने के बाद, जो अहमदाबाद और मुंबई के बीच की दूरी का 66,666 प्रतिशत है, ट्रेन को लाल मिलाल डारा रोक दिया गया था। आधे घंटे ट्रॉक साफ से गया और इंजन डाइवर 15 किमी प्रति घंटा की गति बढ़ाकर समय पर मुंबई पहुंच गया। सावरमती एक्सप्रेस की प्रारंभिक गति जात कीजिए। नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

- (a) 50 किमी प्रति घंटा
  - (b) 60 किमी प्रति घंटा
  - (c) 75 किमी प्रति घंटा
  - (d) 40 किमी प्रति घंटा

سارے جنی اکپر بس احمد آباد سے مسٹی کے لئے روانہ ہوئی۔ 300 کلو میٹر کا سفر طے کرنے کے بعد جو کر احمد آباد میں تھی کے درمیان مدت کا 66.6666 ہے تو زیرین کو سٹائل کے ذریعہ روکے دیا گی۔ احمد آباد میں فریکے کو کھول دیا گی اور انہیں زاریخوں نے نہیں کی کہ فٹ ایکس 15 کلو میٹر فی گھنٹہ زیادہ کر دیا گی اور وقت پر مسٹی ہے گا۔ احمد آباد میں کی شدید ملتوں کی وجہ سے میں سے اس بارے کا تخت بھی بچے:

- (a) 50 کلو میلی فنٹ
 (b) 60 کلو میلی فنٹ
 (c) 75 کلو میلی فنٹ
 (d) 40 کلو میلی فنٹ

64. Sam has forgotten his friend's seven-digit telephone number. He remembers the following: the first three digits are either 635 or 674; the number is odd, and the number nine appears once. If Sam were to use a trial-and-error process to reach his friend, what is the minimum number of trials he has to make before he can be certain to succeed? Select the appropriate answer from the options given below:

सैम अपने दोस्त का सारा अंकों वाला टेलीफोन नंबर भूल गया है। उसे निम्नलिखित याद है, पहले तीन अंक या तो 635 या 674 हैं; संख्या बिषय है, और संख्या त्रृतीय एक बार आती है। वहि सैम को अच्छे मिठ तक पहुँचने के लिए परीक्षण-और-जुट्रिप्रक्रिया का उपयोग करना चाहा, तो संकलन होने के लिए निवित होने से पहले उसे न्यूनतम कितने परीक्षण करने होंगे? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

- (a) 1000 (b) 2430

سلیم اپنے دوست کا ساتھ عمدہ والائیل فون تھسہ بھول گی۔ اے درج ذیل عمدہ اور ایڈ میں توہین
عمرد اد میں یو 635 یا 674، یہ نمبر طلاق ہے اور توکا عمدہ لایک بار آتا ہے۔ اگر سلم کو اپنے دوست
بھکر کے لیے "ازماش اور عنانی" کا طریقہ عمل طور پر استعمال کرنا ہٹ کر کا سب ہونے
کے کئی بار سیے آزمائیں گی سلس کرنا ہوگا۔ جیسے دیے گئے جو مبالغہ میں سے مناسب بواب کا اختیار
کرنے کے لئے:

- 1000 (a)
2430 (b)
3402 (c)
3006 (d)

65. In a carrom board game competition, m boys and n girls ($m > n > 1$) of a school participate in a way in which every student has to play exactly one game with every other student. Out of the total games played, it was found that in 221 games, one player was a boy, and the other player was a girl.

Consider the following statements :

1. The total number of students that participated in the competition is 30
  2. The number of games in which both players were girls is 78

Which of the statements given above is/are correct? Select the appropriate answer from the options given below :

कैपिंग बोर्ड गेम प्रतियोगिता में, एक स्कूल के m लड़कों और n लड़कियां ($m > n > 1$) इस तरह से भाग लेते हैं कि जिसमें प्रत्येक छात्र को हर दूसरे छात्र के साथ विकलुए एक गेम खेलना होता है। खेले गए कुल खेलों में से यह पाया गया कि 221 खेलों में, एक खिलाड़ी लड़का था, और दूसरी खिलाड़ी लड़की थी। निम्नलिखित कथनों पर विचार करें:

- प्रतियोगिता में भाग लेने वाले छात्रों की कुल संख्या 30 है
  - उन खेलों की संख्या जिनमें दोनों खिलाड़ी लड़कियाँ थीं 78 हैं

ऊपर दिए गए कथनों में से कौन सा/से सही है/हैं? उचित उत्तर का चयन करें। नीचे दिए गए विकल्पों से:

لیکن بورڈ موتا بلے میں m کو اور n کو کیا ($m > n$) اس طرح حاصل ہے ہی کہ ہر طبقہ مسلم کو n دسے۔ اب مسلم کے ساتھ منف ایک بار کھینا ہے۔ کل کھینے گئے گیز میں سے

سے 222 کمپنیوں کی تعداد کا تخمینہ مسند رہے ہے۔

لـ 3000 لـ 3000 لـ 3000

2- جنگل سے 200 کم ایک حصہ ملک کو 1878 تک

منہجِ سیاست کے کون سا درست ہے؟ دعے گے جوابات میں سے مناسب جواب کا اپنائیں۔

- (a) مرنٹ ایک
 (b) اور ایک
 (c) مرنٹ 2
 (d) کوئی نہیں

66. In two bags there are to be put altogether five red and twelve white balls, neither bag being empty. Apart from this, there is no constraint of placing the balls. Once the balls are placed, a person will draw one ball from either of the two bags. The probability for the least chance of drawing a red ball is :

- (a) $\frac{3}{35}$ ~~$\frac{5}{32}$~~
 (c) $\frac{7}{32}$ (d) $\frac{1}{16}$

दो घैटों में कुल मिलाकर पाँच लाख और बारह मस्फें मंडे डालनी हैं, कोई भी वैतानिक जरूरत नहीं है। एक बार मंडे रखने के बाद, एक व्यक्ति दोनों घैटों में से एक गंड निकालेगा। लाल गंड निकलने की स्वतंत्र संभावना की प्रायिकता है :

- (a) $\frac{3}{35}$ $\frac{1}{5} + \frac{1}{2} + \frac{1}{17}$ (b) $\frac{5}{32}$
 (c) $\frac{7}{32}$ (d) $\frac{1}{16}$

”حیل میں کل پانچ سو بارہ، سیبے گئے ہیں والی ہیں۔ کوئی بھی تھیاتی نہیں ہے۔ اس کے صدر، گفتہ میں کسی کی کوئی بھتی جسم ہے۔ گستاخ، دن کر کے بس، ایک غص، دونوں حیل میں سے کوئی بھی سے ایک گفتہ کا لایے گئے۔“ سو ایکسٹہ نکالنے کا از کرت اسکا ہے؟

G-1 - No. S22 Section A/Set B

67. In a certain class of students, the number of students who drink only tea, only coffee, both tea and coffee and neither tea nor coffee are x , $2x$, $3x$ and $4x$ respectively such that the value of x and $3x$ are both factors of 57. The number of people who drink coffee can be

طلباً، ایک مخصوص کا اس میں مرٹ چائے، مرٹ کافی، چائے اور کافی دونوں اور سب چائے کافی پینے والوں کی تعداد بالستراتیب $4x^2$ ، $3x^3$ ، $2x^4$ ہے۔ اس طرح کر کی value $3x^3$ کے دونوں 57 کے نتیجے کسی سب جو لوگ کافی ہمیں ان کی تعداد اور سب کی تعداد:

- 40 (b) 5 (a)
41 (b), 41 (d) 95 (c)

- Two men and a woman are entrusted with a task. The second man needs three hours more to cope with the job than the first man, and the woman would need to work together. The first man, working alone, would need as much time as the second man and the woman working together. The first man, working alone, would spend eight hours less than the double period of time the second man would spend working alone. How much time would the two men and the woman need to complete the task if they all worked together? Select the appropriate answer from the options given below :

दो पूर्खों और एक महिला को एक कार्य सम्पूर्ण गया है। दूसरे पुरुष को काम निपटाने के लिए पहले पुरुष की तुलना में तीन घंटे अधिक चाहिए और महिला को भी साथ मिलकर काम करना होगा। अकेले काम करने वाले पहले पुरुष को उतना ही समय लगेगा जितना दूसरे पुरुष और महिला को एक साथ काम करने में लगेगा। पहला आदमी, अकेले काम करते हुए, दूसरे आदमी द्वारा अकेले काम करने में बिताया गए समय की दोगुनी अवधि से आठ घंटे कम खर्च करेगा। यदि दोनों पुरुष और महिला सभी एक साथ काम करते हों तो उन्हें कार्य पर करने में कितना समय लगेगा? नीचे दिए एंकेड्रिल्स में से उचित उत्तर का चयन करें:

- 22 سردار ایک جوست کو کام بپس آیے۔ کام مکمل کرنے کے لیے دوسرے کو بھلے مسدے تین
مکھی نے زور پر کارہ کاٹ دیتی تھیں اور جوست کو بھل کر کام کرنا گا ایکیے کام کرنے میں بھلے سردار کا تھن دقت
لے گا جوست دوسرے آدمی کا اپنے کام کرنے کے لئے دل دقت نے قصر برداشت دو گن اور آٹھویں مکھی مندرج
ہیں گے اگر سردار اور جوست دونوں مسل کر کام کریں تو کوئی تھن دقت نہ ہو گی ویسے گئے مندرج بجا بے کا

- 2 (a)
3 (b)
4 (c)
5 (d)

- Five boys and three girls are sitting in a row of eight seats. In how many ways can they be seated so that not all girls sit side by side? Select the appropriate answer from the options given below :

है ताकि सभी लड़कियां पास-पास न बैठें? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

نہ نشان کی قدر مسین پاؤ لا کے اور تم لا کیں۔ سبھی ہوئیں۔ ان کو کس طریقے سے بخایا جائے کہ تم لا کیں ایک «سرے کے ترتیب نہ پہنچیں؟ پنج دے گے جواب میں سے تے جاب کھانے پڑے:

- 36000 (a)
45000 (b)
24000 (c)
30000 (d)

70. In India, while the unemployment rate is a frequently used measure of poor performance in the economy, under conditions of rising school and college enrollment, it paints an inaccurate picture. The reported unemployment rate is dominated by the experience of younger Indians who face higher employment challenges and exhibit a greater willingness to wait for the right job than their older peers. The unemployment challenge is greater for people with secondary or

higher education, and rising education levels inflate unemployment challenges.

Which one of the following statements most likely reflects as to what the author of the passage intends to say? Select the appropriate answer from the options given below:

- (a) Enrolment in schools and colleges is high, but there is no quality education.
  - (b) Unemployment must be seen as a function of rising education and aspirations of young Indians.
  - (c) There are no labour-intensive industries to accommodate the huge number of unemployed people.
  - (d) The education system should be properly designed so as to enable educated people to be self-employed.

भारत में, जबकि बेरोजगारी दर अर्थव्यवस्था में खराक प्रदर्शन का अक्सर इस्तेमाल किया जाने वाला उपाय है, बढ़ते स्कूल और कॉलेज नामांकन की स्थितियों में, यह एक गतल तस्वीर भेष करता है। रिपोर्ट की इस बेरोजगारी दर युवा भारतीयों के अनुभव पर हावी है, जो उच्च रोजगार चुनौतियों का समान करते हैं और अपने सुधारणों की तुलना में सही नौकरी की प्रतीक्षा करने की अधिक इच्छा प्रदर्शित करते हैं। माध्यमिक या उच्च शिक्षा प्राप्त लोगों के लिए बेरोजगारीचुनौती अधिक है, और शिक्षा का बढ़ता स्तर बेरोजगारी की चुनौतियों को बढ़ाता है।

निमलिखित में से कौन सा कथन संभवतः यह दर्शाता है कि परिच्छेद का लेखक क्या कहना चाहता है? नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें:

- (a) स्कूलों और कॉलेजों में नामांकन तो अधिक है, लेकिन गुणवत्तापूर्ण शिक्षा नहीं है।

(b) वेरोजगारी को युवा भारतीयों की बढ़ती शिक्षा और आकृक्षाओं के परिणाम के रूप में देखा जाना चाहिए।

(c) बड़ी सम्भाव्य में वेरोजगार लोगों को समायोजित करने के लिए कोई श्रम प्रयान उठाना नहीं है।

(d) शिक्षा प्रणाली को टीक से डिज़ाइन किया जाना चाहिए ताकि शिक्षित लोग स्व-रोजगार करने में सक्षम हो सकें।

اسد وستان میں جب کہ بے روزگاری کی شرح کو میخت کی حسنا ب کارگی کے لیے اکثر استعمال کی جاتا ہے اور اسکو لوں اور کالجوس کے بڑھتے ہوئے اندر راج کے لیے ایک عملی تصور پیش کی جاتی ہے۔ پروٹ کردے ہوئے روزگاری کی شرح، ان نوچوں اسے دستیاب کے تجویز بولن پر صادی ہوتی ہے جنہیں ملازمت کے لیے خفت چلیخونکا ساتھوتا ہے اور وہ اپنے زیادہ عصر سے قصیوں کے معاشرے میں مذوق ملازمت کا نقشہ کرنے کی زیادہ خواہش عبارت ہے۔ ٹانوی یا اصلی تقسیم حاصل کرنے کے لیے بے روزگاری کی مخلکات زیادہ میں اور تقسیم کے بڑھتے ہوئے صادر بے روزگاری کی مخلکات میں سزیہ اضافات کرتے ہیں۔

جس کو اس سے ایک نیٹ ورک بنانے کا کام کرتا ہے جو اس خواہ مصنف

کائنات ایجاد کننده سازنے والے کا تجسس

- (۵) اسکولوں، کالج میں اتنا زیاد ہی لیکن میری تسلیم نہیں ہے۔

(۶) پیدا ہونے کے بعد سماں میں روحی ہوئی تسلیم اور اسکو لوں کے تینی کے طور پر دیکھ جاتا ہے۔

(۷) اے روزگار بوجوں کی ایک بڑی تسلیم اور کمال احوال میں جانکر دنے کے لئے منت بر سبزی نہیں

(۴) قسمی اگر کو صحیح طور ہے تب اس کا جواب چاہیے ہے کہ قسمیمیں ایسے اخراج خود اپنا

71. Read the question and the statements carefully and choose your answer according to which set of the statement(s) is/are sufficient to answer the question.

What is the area of the rectangle?

- The ratio of length to breadth of the rectangle is $35 : 12$
  - The perimeter of the rectangle is 188 cm.
  - The length of the diagonal of the rectangle is 74 cm

Select the appropriate answer from the options given below:

- (a) 1 and 2 only
(b) 1 and 3 only
(c) (1 and 2) or (2 and 3)
(d) Any two of the three

(c) Any two of the three
प्रत्र और कथनों को व्यान से पढ़ें और कथनों का कौन सा सेट प्रत्र का उत्तर देने के लिए पर्याप्त है उसके अन्मात्र अपना उत्तर चुनें।

आयत का क्षेत्रफल क्या है?

- आयत की लंबाई और चौड़ाई का अनुपात 35:12 है।
  - आयत का परिमाप 188 सेमी है।
  - आयत के विकर्ण की लंबाई 74 सेमी है
नीचे दिए गए विकर्णों में से उचित उत्तर का चयन करें :
    - केवल 1 और 2
    - केवल 1 और 3
    - (1 और 2) या (2 और 3)
    - नीचे दिए गए सभी

से जनता को नवाचारों और अनुसंधान एवं विकास (R&D) के माध्यम से लंबी अवधि में लाभ होगा, हालांकि यह पेटेंट की गई दवा के लिए उच्च कीमतों की प्रकृति की लागत पर आता है। दवा के लिए कानूनी रूप से मान्य उच्च कीमत के माध्यम से पेटेंट व्यवस्था और मूल्य संरक्षणपेटेंट की अवधि के दौरान पेटेंटधारक को नवाचार और अनुसंधान में हुई लागत पर रिटर्न प्राप्त करने के लिए एक वैध तंत्र प्रदान करता है।

उपरोक्त परिच्छेद के आधार पर, निम्नलिखित धारणाएँ बनाई गई हैं:

- पेटेंट धारकों को दी गई पेटेंट सुरक्षा पेटेंट दवाओं तक पहुचने में जनता की क्रय शक्ति पर भारी बोझ डालती है।
  - फार्मस्युटिकल उत्पादों के लिए दूसरे देशों पर निर्भरता विकासशील और गरीब देशों के लिए एक बड़ा बोझ है।
  - कई देशों में सारजिनिक स्वास्थ्य नीति डिजाइन के दौरान जनता को सस्ती कीमतों पर दवाएं उपलब्ध कराना एक प्रमुख लक्ष्य है।
  - सरकारों को पेटेंटधारकों के अधिकारों और रोगियों की आवश्यकताओं के बीच एक उचित संतुलन खोजने की आवश्यकता है;

उपरोक्त में से कौन सी धारणाएँ मान्य हैं ?

नीचे दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर का चयन करें :

- (a) 1 और 2
 (b) 1 और 4
 (c) 3 और 4
 (d) 2 और 3

در مو سیو یکل پیش، پیش کے ابادی اور کوپیٹ کی مدت کے لیے تحقیق فنڈر ام کرتے تھے۔ ابادی اور دوایویاں کی قیمتیں مقبرہ رکنے کی آزادی ہے جو ابادی اور کی مدت سے مکمل ہے اسکن عوام کے لیے ناصل برداشت ہو سکتی ہے۔ یہ نیال اسی جاتی ہے کہ پیش کے ابادی اور کوپیٹ اس طرح کا تحقیق اور ترقی (R&D) کے ذریعے، تولی مدت سینیں عوام کے لیے فائدہ مند ہو گا لانکہ پیش شدہ دوایوں کی زیادہ قیتوں کی وجہ پر ہونے والا زیادہ صرف جوتا ہے۔ پیش کا نظم اور توافق طور پر دوایوں کی تسلیم شدہ اعلیٰ قیمت کے ذریعے پیش کی قیتوں کا تحقیق لائے جائے اور تحقیق سینی ہوئے والے طریقے سکر فنڈر ام کرتا ہے تاکہ وہ پیش کی مدت کے دران جدت اور تحقیق سینی ہوئے افسوس اسی طریقے کو دوایوں میں مصالح کر سکے۔

مذکورہ بالاعلیاء مذکورہ درج ذیل مفہوم دینے ہیش کے باتے ہیں:
 ۱۔ پیش اجاہدار کو میر جبائے والا پیش تحقیق پیش شدہ ادیانت سکھ رسانی میں موام کی
 قوت سخن پر بہت زیادہ بوجوہ است۔

72

لیکے بہت سالوں تک ادا کرے گے۔

- ۱۔ سب سے سلسلے میں سب کی پابندی کی تکمیل کے دروازے خواہ کو سستی یعنی پر دوائیں اس سب اور ایک طیم حصہ ہے۔
- ۲۔ مکروہ کو شیشہ اباد دادن کے حقوق اور مسریعین کی ضروریات کے درمیان متناسب تواند حاکم کرنے کی ضرورت ہے۔
- ۳۔ اخلاق اسلام میں کے کون سا درست ہے؟ پچھلے گے جوابات میں درست اختیاب کیجیے:

(a) اصرار
 (b) اصرار
 (c) اصرار
 (d) اصرار

74. Minor tectonic plates play a significant role in shaping the Earth's crustal movements. Match the following minor plates with their descriptions and choose the INCORRECT option :

✓ Cocos Plate - Between Central America and Pacific Plate

3. Philippine Plate - Between South America and Pacific Plate

How many pairs given above are incorrectly matched?

(c) Only three pairs (d) All the four pairs
 छोटी टेक्टोनिक प्लेटें पृथ्वी की भूर्पटी की गतिविधियों को आकार देने में महत्वपूर्ण हिस्सी होती हैं।

- निम्नलिखित छाटो प्लॉटो का उनके विवरण के साथ मिलाएँ और गलत छाटो को अंदर रखें।

  - कोकोस प्लेट- मध्य अमेरिका और प्रशांत प्लेट के बीच
  - नाड़का प्लेट- ऑस्ट्रेलिया के उत्तर-पूर्व में
  - फिल्मीपीन प्लेट- दक्षिण अमेरिका और प्रशांत प्लेट के बीच

4. फूजी प्लेट - अटलांटिक महासागर तल

- उपर दिए गए कितने जोड़े हैं?

  - (a) केवल एक जोड़े
  - (b) केवल दो जोड़े
  - (c) केवल तीन जोड़े
  - (d) सभी चार जोड़े

ارضی ساخت کی چھوٹی پرست شاخے تحریکات کو شکل دینے میں اہم کردار ادا کرتی ہے۔ وہنچ نیل ارضی ساخت کی چھوٹی پرتوں کو ان کی تفصیلات سے جوڑے اور فیروز درست جو بات کا اختتام ہے:

1. کوپرست۔ مسکر کری اسٹریک اور پیٹنک پرست کے درمیان
  2. لالا کاپرست۔ آسٹریلیا کے شمال شرق میں
  3. چپائن پرست۔ جنوبی اسٹریک پیٹنک پرست کے درمیان
  4. فوجی پرست۔ لٹلانکے مسند رکی بالائی عج
- درج الادعے کے کئے جوڑے عمل طلب ہیں؟
- (a) صرف ایک جوڑا
  - (b) صرف دو جوڑے
  - (c) صرف تین جوڑے
  - (d) چاروں جوڑے

75. Match the following waterfalls in India with their respective rivers :

1. Kunchikal Falls - Narmada River
2. Dudhsagar Falls - Varahi River
3. Dhuandhar Falls - Kaveri River
4. Shivasamudra Falls - Mandovi River

Which of the pairs given above is/are correctly matched ?

- (a) 1, 2, 3 and 4
- (b) 1, 3 and 4 only
- (c) 1, 2 and 4 only
- (d) 1 and 3 only

भारत में निम्नलिखित झरनों को उनकी संबंधित नदियों से मिलाएँ :

1. कुंचिकल जलप्रपात-नर्मदा नदी
2. दूधसागर जलप्रपात-वाराही नदी
3. धुआंधार जलप्रपात- कावेरी नदी
4. शिवानासमुद्र जलप्रपात- माण्डोवी नदी

ऊपर दिए गए युग्मों में से कौन सा/से सही सुमेलित है/हैं ?

- (a) 1, 2, 3 और 4
- (b) केवल 1, 3 और 4
- (c) केवल 1, 2 और 4
- (d) केवल 1 और 3

اسند و سس کے سچے اپے اپے ہیں ایشیا کو ان کے درمیان میں ملا جائے:

1. کوپل ایٹ اسٹریڈی

2. اسٹریڈ ایٹ اسٹریڈی

3. چھوڑ ایٹ اسٹریڈی

4. شوڑ ایٹ اسٹریڈی

5. کیا ایٹ اسٹریڈی کو ان سے جوڑے درست ہیں ؟

4, 6, 3-2-1 (a)

4, 6, 3-1 (b)

4, 6, 2-1 (c)

3, 6, 1 (d)

76.

Volcanoes

Descriptions

1. Shield Volcanoes	Most explosive volcanoes, form calderas
2. Composite Volcanoes	Steep-sided volcanoes with alternating lava and ash layers
3. Caldera	Large, collapsed depression formed by a very explosive eruption
4. Flood Basalt Provinces	Extensive regions covered by vast flows of fluid lava

Which of the pairs given above is/are incorrectly matched ?

- (a) 1, 2 and 3
- (b) 2 and 3 only
- (c) 1 only
- (d) 1 and 2 only

ज्वालामुखी	विवरण
1. कवच ज्वालामुखी	सर्वाधिक विस्फोटक ज्वालामुखी, काल्डेरा स بنाते हैं
2. मिश्रित ज्वालामुखी	बारी-बारी से लावा और राख की परत के साथ छहड़ी इताप बाले न्यालन्दु
3. काल्डेरा	एक बहुत ही विस्फोटक विस्फोट से बना बड़ा, घस्त अस्तर
4. बाढ़ बेसाल्ट प्रांत	तरल लावा के विशाल प्रवाह से आच्छारित विस्फूल के

ऊपर दिए गए युग्मों में से कौन सा/से गलत सुमेलित है/हैं ?

- (a) 1, 2 और 3
- (b) केवल 2 और 3
- (c) केवल 1
- (d) केवल 1 और 2

ٹھہراتے	آتش نشان
سب سے زیادہ حاکے دار آتش نشان کا ہے اس تھی۔	۱۔ اعمال نہار آتش نشان
گہرے کن دوں والے آتش نشان میں سین کی وجہ دیکھتے لے دیا۔	۲۔ صدر کتب آتش نشان
راہکوں جو ہوتی ہیں۔	۳۔ کالا ہر آتش نشان
بڑے اور شیئی آتش نشان جو بہت زیادہ حاکے سے بہتے ہیں۔	۴۔ گہرے سبز پتھر کے سیالی ... سچ مالا تجوہ گرم اونے کے پتھے سے اچھے ہیں۔
ملاٹے	
رج، الارے چے کون سا جوڑا / جوڑے عناطل ملائے گئے؟	
3 مرنے 2 اور 1 (a)	
3 مرنے 2 اور 1 (b)	
1 مرنے (c)	
1 مرنے 1 اور 2 (d)	

77. The Ganga plains in India have two main types of alluvial soils: Khadar and Bhangar. Which of the following statements about these soils is/are accurate?
- Bhangar is the newer alluvial soil deposited by yearly floods, enriching the land with fine silts.
  - Khadar represents older alluvium found farther away from the floodplains.
  - Both Khadar and Bhangar soils contain calcareous concretions (hardened deposits of calcium carbonate).

How many of the statements above is/are correct?

- (a) Only One
 (b) Only Two
(c) All Three
(d) None

भारत में गंगा के मैदानी इलाकों में दो मुख्य प्रकार की जलोढ़ मिट्ठी हैं: खादर और भांगर। इन मिट्ठी के बारे में निम्नलिखित में से कौन सा/से कथन सटीक है/हैं?

- भांगर वार्षिक बाढ़ द्वारा जमा की गई नई जलोढ़ मिट्ठी है, जो भूमि को मर्हीन गाद से समृद्ध करती है।
- खादर बाढ़ के मैदानों से दूर पाए जाने वाले पुराने जलोढ़ का प्रतिनिधित्व करता है।
- खादर और भांगर दोनों में कैलकोरियस कॉन्क्रिशन (कैलिशयम काबोनेट का कठोर जमाव) होता है।

- (a) केवल एक
(c) तीनों

- (b) केवल दो
(d) कोई नहीं

- اسد سخن میں گھکے ملاتے ہیں۔ ”ہر ایک سیالی می پہلی جاتی ہے: کہ اور جو بگ اگر ان سخن سے عقل و روح قبول ہیات سے کون سا /ے سیان /ہے؟“
1۔ بگ اگر، جی سیالی می ہوتی ہے جو بسال سیالاں سے اکھی ہوتی ہے اور زمین کو مدد ہو جائے تو خیز بستادیتی ہے۔
2۔ کہ اور پہلی سیالی کی کاموٹ اسی ہوتی ہے جو سیالی ملاقوں سے درپہلی جاتی ہے۔
3۔ کہ اور بگ اگر، دونوں حم کی کسی سین پونے کے نوس مارے (کلیش کا بورے کے غصت جب نشیں مارے) شامل ہوتے ہیں۔
- درج ہائے کے سیان درست ہیں / ہے؟
- (a) مرنے ایک
(b) صرف دو
(c) تیسرا
(d) کوئی سیس

78

Consider the following two statements :

Statement I: Red clay is the most significant inorganic matter and an important member of pelagic deposits. Silicates of aluminium and oxides of iron are the chief constituents.

Statement II: The neritic deposits consist of matter derived from algae and are mostly in the form of liquid and generally known as ooze.

Choose the most appropriate answer from the options given below.

- (a) Both statement I and statement II are true
 (b) Both statements I and statement II are false
 (c) Statement I is true, but statement II is false
 (d) Statement I is false, but statement II is true

نیم لالیخت دو کथن پر ویچار کرو:

کथن I: لال میٹھی سب سے مہلکاری انکاریں پکاریں ہے اور پلٹیکیں نیکے پاؤں کا اک مہلکاری سدستھی ہے۔

کथن II: نئیٹریک جما میں ٹیکال ل سے پراس پارادیم شامیل ہوتے ہیں اور جیادا تر ترال کے روپ میں ہوتے ہیں اور آماں تیر پر رسمان کے روپ میں جانے جاتے ہیں۔

نیچے دیدے گए ویکلپوں میں سے سب سے عاریک ٹرائر چونے:

- (a) کथن I اور کथن II دوسرے ساتھ ہیں
(b) کथن I اور کथن II دوسرے ساتھ ہیں
(c) کथن I ساتھ ہے، لے کن کथن II گلت ہے
(d) کथن I گلت ہے، لے کن کथن II ساتھ ہے

(a) مرف
 (b) مرف
 (c) سیوں
 (d) کوئی بھی

رجیع دلیل دونوں بیانات پر غور کیجئے:

بیان 1: سرخ نمی سب سے زیادہ اہم فیصلہ ہا میں تی مادہ ہے اور سندھ کی تجہ نشین مادوں میں سے یکی ہے۔ لعلویت کے سلیکٹ اور روپے کے آن لاماس کے انہم اسٹریڈز میں۔

بیان 2: زیر آبے سندھ ری جبار مادوں میں دو مادوں مسلسل ہے جو کالی سے کالا جاتا ہے اور زیادہ تر حصیں شکل میں ہوتا ہے اور عالم طور پر طوبت یا یونیورسٹی کے ہام جے بنا جاتا ہے۔

رجیع دلیل اگرچہ جو بات میں سے سب سے موڑوں جواب کا اختیار کیجئے:

- بیان 1 اور بیان 2 دونوں درست ہیں۔
- بیان 1 بیان 2 دونوں عمناطلہ ہیں۔
- بیان 1 درست ہے اور بیان 2 عمناطلہ ہے۔
- بیان 1 عمناطلہ ہے اور بیان 2 درست ہے۔

79. Consider the following statements regarding Joint Forest Management (JFM) :

1. The state of Jharkhand passed the first resolution for joint forest management.
2. It involves the local institutions in the management of forest resources.
3. The members are not entitled to use the non-timber forest produces.

How many of the statements given above are correct?

- (a) Only one
- (b) Only two
- (c) All three
- (d) None

(c) All three (d) None
संयुक्त राज प्रांत (JEM) के संदर्भ में विस्तृत कथाओं पर विचार करें।

1. ज्ञानखंड राज्य में संयुक्त वर्ण प्रबन्धन हेतु पहला प्रस्ताव पारित हो गया।

2. इसमें वर्ण संसाधनों के प्रबन्धन में स्थानीय संस्थान शामिल हैं।

3. सदर्या गैर-लकड़ी वन उत्तर का उपयोग करने के हकदार नहीं हैं।

ऊपर दिए गए कथनों में से कितने सही हैं ?

(a) केवल एक (b) केवल

مشہ کے حنگامہ نظر " سے متعلق درج ذیل مسالات رغور کیجئے:

- جہا رکھنے کی حکومت نے "مشترک جگلائی لفڑام" کے لیے پار اور یونیٹی خلیوں کی اسٹا۔ جگلائی وسال کے ظمکن کے لیے، اس میں مت ہی اور اوس کو شامل کی گئی تھا۔

— اس کے بعد، کوئی خصیص مداری نہیں کی جاتی تھی، کیونکہ اس کو اسکا استعمال کرنے کا حق بھی دینا پڑتا۔

کتبہ علمی و تحقیقی

- (a) مرفے
- (b) مرفے
- (c) تینوں
- (d) کوئی بھیں

80. Consider the following statements with respect to mineral distribution in India :
1. Mica is found in Jharkhand, Andhra Pradesh, and Rajasthan.
2. The Patlands of Lohardaga in Jharkhand have rich deposits of Bauxite.

1. Mica is found in Jharkhand, Andhra Pradesh, and Rajasthan.
2. The Patlands of Lohardaga in Jharkhand have rich deposits of Bauxite.
Which of the statements given above is/are correct ?

(a) 1 only   ~~2~~ 2 only
~~Both 1 and 2~~   (d) Neither 1 nor 2

- अध्रक झारखंड, आंध्र प्रदेश और राजस्थान में पाया जाता है।
  - द्वापरवंद में लोटारामा के पैरवंद में दूसरामा के मपट भंडप हैं।

2. झारखण्ड में लाहरदगा के पटलड में बाक्साइट के समृद्ध मढ़ार कुप्र दिए गए क्षेत्रों में से कौन सा/से सही है/हैं ?

- (a) केवल 1 (b) केवल 2
(c) 1 और 2 दोनों (d) न तो 1 और न ही 2

ہندوستان میں مدد نہیں تھیں متعلق درج ذمیں باتاتے، غور کیجئے:

الطبقة الخامسة

-4-

1

نہیں کے کوئے

۱۷۰

2- $\rightarrow$ (b)

81. Which of the following statements about cyclones and anti-cyclones is INCORRECT?

- (a) Cyclones are low-pressure systems with inward-spiraling winds that rotate counter-clockwise in the Northern Hemisphere.
  - (b) Anti-cyclones are high-pressure systems with outward-spiraling winds that rotate clockwise in the Northern Hemisphere.
  - (c) Cyclones are associated with converging air, rising air masses, and often bring bad weather.
  - (d) Anti-cyclones are associated with diverging air, sinking air masses, and generally bring clear skies and stable weather.

Code No. S22 Section-A/Set-B

78

Code No. S22 Section-A/Set-B

79

JPTO

चक्रवातों और प्रति-चक्रवातों के बारे में निम्नलिखित में से कौन सा कथन गलत है ?

- (a) चक्रवात कम दबाव वाली प्रणालियाँ हैं जिनमें अंदर की ओर धूमने वाली हवाएँ होती हैं जो उत्तरी गोलार्ध में बायार्थ धूमने वाला उच्च धूमती है।

(b) प्रति-चक्रवातबाहर की ओर धूमने वाली उच्च दबाव वाली प्रणालियाँ हैं जो उत्तरी गोलार्ध में दशिणावर्त धूमती हैं।

(c) चक्रवात हवा के अभिसरण, बढ़ती वायुराशियों से जुड़े होते हैं और अक्सर खराब मौसम लाते हैं।

(d) प्रति-चक्रवात अप्रसरित वायु, दूबती हुई वायुराशियों से जुड़े होते हैं और आम तौर पर साफ आसमान और स्थिर मौसम लाते हैं।

اہل طوفان اور میکوس آندھی کے متعلق درج ذمل باتاتے ہیں کون سے عطا ہیں؟

- (a) ہوائی طوفان، کم بڑا وڈا لئے نکام ہوتے ہیں جن میں اندر وہی جہاب گھونٹے والی ہوائیں ہوئی جو شل کر رہا ہے
میں گھنٹی کی محنت سے گردش کرتی ہیں۔

(b) عکس آندھی، زیرا وڈا وڈا لئے نکام ہوتے ہیں جن سے ہوائیں باہر ہی جہاب گھونٹی ہیں جو گھنٹی کی سے
شل کر رہا ہے میں گردش کرتی ہیں۔

(c) ہوائی طوفان کا تسلق ایک جھنکے والی ہواؤں، اور ایخڑے والے ہوائی مادوں اور اکثر حشرات میں کی وجہ سے
ہوتا ہے۔

(d) ہوائی طوفان کا تسلق چپاوے سے پھیلے والی ہواؤں، دوچھے، پیچے گئے تو ہوائی مادوں سے ہوتا ہے اور یہ
مان ایکسان اور کار اور موسم ایکر آتی ہے۔

82. Which of the following geological time periods is correctly matched with its corresponding era?

- (a) Jurassic - Cenozoic Era   (b) Cambrian - Paleozoic Era
(c) Triassic - Mesozoic Era   (d) Permian - Cenozoic Era

निम्नलिखित में से कौन सा भौवैज्ञानिक समयावधि अपने संबंधित युग से सही ढंग से मेल खाता है ?

جیسا جھٹ اور کوہاں وہیں - کوہستہ مسہ کوں سا اس کے متعلقہ دورے درست جو زاگے؟

- (a) جو را سکے۔ سیزو زی و دریا زمانہ
 (b) کیمبریئن۔ چلیوزدیکے زمانہ
 (c) تری ہسپیا نکے۔ میدوزدیکے زمانہ

Code No. S22 Section-A/Set-B

80

Consider the following statements.

1. India's first indigenous Fast Breeder Reactor (500 Megawatt) at Kalpakkam, Tamil Nadu. Once commissioned, India will only be the second country after Russia to have commercial operating Fast Breeder Reactor.
  2. The Thorium-232, which is itself a fissile material and will be converted into Uranium-233 which will be used as fuel in Third stage.

Which of the above statement(s) is/are incorrect?

- (a) only 1   (b) only 2
 (c) both   (d) none

निम्नलिखित कथनों पर विचार करें:

- भारत का पहला स्वदेशी फास्ट ब्रीडर एिक्टर (500 मेगावाट) कलतपकम, तमिलनाडु में है, एक बार चालू होने के बाद, भारत रूप से बाद वर्णित्यक रूप से संचालित फास्ट ब्रीडर एिक्टर बाला दूसरा देश होगा।
  - थोरियम-232, जो स्वयं एक विवर्णनीय पदार्थ है और इसे थोरियम-233 में परिवर्तित किया जाएगा जिसका उत्तरोग तीसरे चरण में ईंधन के रूप में किया जाएगा।

उपरोक्त कथनों में से कौन सा/से गलत है/हैं ?

دستورِ اسلام

- ۵۔ اندر ان مکے تیار کردہ بندوںستان کا پہلا ”فاسٹ بریڈری ایکسٹر 500MW“ کو کل کمپنیاں میں سنتاں کیسے اپنے احتساب کو اس کو باعث مدد سندی جبکہ اس کے بعد بندوںستان دوسرے المکار میں بھی اسی ایکسٹر کا سر شیل عتیصہ کے لیے استعمال کرے گا۔
 ”خوریہ 232“ جزوی اس خودش ہونے والا ایک مادہ ہے، اس کو ”خوریہ نسیم 233“ میں تبدیل کر دیا جائے گا۔ اس کو تیسرے سرے سے میں ایسہ من کی طور پر استعمال کیا جائے گا۔

132 (2)

2-32(b)

(c) دو نوں

(d) کوئی بسیں

84. Consider the following statements.

- India's very first exclusive Nano Science institute, the Institute of Nano Science and Technology (INST) is at Chennai.

Code No. S22 Section-A/Set-B

How many of the above pair/pairs is/are correct ?

- (a) only one
- ~~(b)~~ only two
- (c) only three
- (d) all pairs

भारतीय चंद्रमा मिशनों के बारे में निम्नलिखित जोड़ों पर विचार करें।

1. चंद्रयान 1 - जवाहर स्थल/जवाहर पॉइंट
  2. चंद्रयान 2 - तिरसा प्लाईट
  3. चंद्रयान 3 - शिव शक्ति
  4. चंद्र पृष्ठीय अवेषण मिशन - ROSCOSMOS और ISRO उपरोक्त में से कितने जोड़े सही हैं?
- (a) केवल एक
  - (b) केवल दो
  - (c) केवल तीन
  - (d) सभी जोड़े

ہندوستان کے چند میشن کے نتائج سے درج ذیل جزوں پر کہیں:

1- چند ریان۔	2- چند ریان۔	3- چند ریان۔	4- لیزپاراکسپلوریشن میشن
جواہر سقل / جواہر پونٹ	ٹریپل پونٹ	شیو شک्तی	روز اسوسی ایجنس

درج بالا کے کتنے جزوے درست ہیں؟

- (a) صرف ایک
- (b) صرف دو
- (c) صرف تین
- (d) سب جزوے

87. With reference to genetics, consider the following pairs :

List I	List II
Replication	Synthesis of RNA from RNA
Transcription	Synthesis of RNA from DNA
Translation	Synthesis of Proteins from DNA

How many pairs given above is/are correctly matched ?

- (a) Only one
- (b) Only two
- (c) All three
- (d) None

आनुवंशिकी के संदर्भ में, निम्नलिखित जोड़ियों पर विचार करें :

सूची I	सूची II
प्रतिकृति	आएनए से आएनए का संश्लेषण
प्रतिलिपि	डीएनए से आएनए का संश्लेषण
अनुवाद	डीएनए से प्रोटीन का संश्लेषण

ऊपर दिए गए कितने जोड़े सही सुमिलित हैं?

- (a) केवल एक
- (b) केवल दो
- (c) तीनों
- (d) कोई नहीं

نسلیات سے علائق درج ذیل جزوں پر فرمائیں:

نسلیات	نسل
1- rRNA सے RNA	نسل
2- rRNA सے DNA	جنینی نسل
3- DNA सے rRNA	جنینی نسل

جنینی نسلیات کے جزوں سے کौन सے جزو درست ہے؟

- (a) مرنے ایک
- (b) مرنے دو
- (c) تینوں
- (d) کوئی بھی

88. Consider the following statements about the NavIC(Navigation with Indian Constellation)

1. NavIC, also known as the Indian Regional Navigation Satellite System (IRNSS) is developed by ISRO, Covers India and regions extending about 1500 km around it.

2. Consists of a constellation of 7 satellites in which 4 are placed in Geostationary and 3 are placed in Geosynchronous.
  3. NavIC SPS signals are not interoperable with the other Global Navigation Satellite System (GNSS) signals namely GPS, Glonass, Galileo and BeiDou.

How many of the above statement(s) is/are incorrect?

- (a) only one statement
  - (b) only two statements
  - (c) all three statements
  - (d) none

NavIC (भारतीय तारामंडल के साथ नेविगेशन) के बारे में निम्नलिखित कथनों पर विचार करें।

1. NavIC, जिसे भारतीय क्षेत्रीय नेविगेशन सेटेलाइट सिस्टम (IRNSS) के रूप में भी जाना जाता है, इसमें द्वारा विकसित किया गया है, यह भारत और इसके आसपास के लगभग 1500 किमी तक फैले क्षेत्रों को कवर करता है।
  2. इसमें 7 उपग्रहों का एक समूह है जिसमें 4 को जियोस्टेनशनी में और 3 को जियोसिंक्रोनस में रखा गया है।
  3. NavIC एसपीएस सिमल अन्य वैश्विक नेविगेशन सेटेलाइट सिस्टम (जीएनएसएप्स) सिमल जैसे

जीपीएस, ग्लोनास, गैलीलियो

- उपरोक्त में से कितने कथन
(a) केवल एक कथन
(b) केवल दो कथन
(c) तीनों कथन
(d) कोई नहीं

نیز کہ حسہ مردگانہ ہے مگر، ستائی جاہزادی کے متعلق درج ذیل رغور کیجھے:

1- NavIC- جو ہندوستانی عسالتی جیز اردنی کے سیلائیٹ نیٹ (IRNSS) کے نام سے جانا جاتا ہے، جس کو اسرائیل تسلیم کیا ہے، وہ اپنے اور گرد قدرتی 1500 کلومیٹر کے علاقوں اور ہندوستان کو اپنے داروں میں لیتا

اسی جھیڑ میں مسیٹ 7 سالاں ہے جن میں 4 جبیو اسٹینشنس اور 3 جبیو سکرولس میں فتم کے

کے لئے۔ New IC-SPS

BeiDou/GALILEO/GLONASS/GPS

کے ساتھ اپنے GPS میکروسیستم کا
عوامی اور خصوصی مکانیزم کا
استعمال کریں۔

- (a) مرنے ایک بیان
 (b) مرنے دو بیانات
 (c) تینوں بیانات
 (d) کوئی نہیں

89. Consider the following diseases:

1. Sickle cell anemia
  2. Haemophilia
  3. Down syndrome
  4. Turner Syndrome

How many disorders given above is/are sex-linked disorders ?

- (a) Only one
(b) Only two
~~(c)~~ Only three
(d) All four

(४) निम्नलिखित बीमारियों पर विचार करें।

1. सिक्कल सेल एनीमिया
  2. हीमोफिलिया
  3. डाउन सिंड्रोम
  4. टर्नर सिंड्रोम

ऊपर दिए गए कितने विकार लिंग-संबंधी विकार हैं/हैं ?

- (a) केवल एक
  - (b) केवल दो
  - (c) केवल तीन
  - (d) सभी चार

دین اذل ہے اور غریب کھجور

- ۱- سلسلہ زندگی
۲- بیو فلپ
۳- ناون سیدروم

مختل جنسیات کا تسلیع یادوں کی تحریکی بیانیں ہیں؟

(ج) مرتباً

- (b) صرف و
(c) صرف تین
(d) حبّاروں

90. Consider the following pairs.

Disease	Caused by/Pathogen
1. Sleeping sickness	Parasite
2. Plague	Bacteria
3. West Nile Fever	Virus
4. Malaria	Parasite

How many of the above pairs is/are correctly matched?

निम्नलिखित जोड़ियों पर विचार करें।

रोग	रोगजनक के कारण
1. नींद न आने की बीमारी	परजीवी
2. प्लेग	जीवाणु
3. वैस्ट नाइल फिबर	विषाणु
4. मलेरिया	परजीवी

उपरोक्त में से कितने जोड़ा/जोड़े सही समेलित हैं?

جذب اخراج غور کیمی:

سرخ کی جب	پیرساری
دیکے	1- نینڈ کی پیرساری
بکٹیریا	2- ملagon
واز س	West Nile ہنار
دیکے	4- لمیرا

Code No. S22 Section-A/Set-B

88

80

BTO

درج ذیل بالا سے کتنے جوڑے درست ہیں؟

- (a) صرف ایک
 (b) صرف ”
 (c) صرف تم
 (d) صرف جوڑے

91. Which of the following is Broad Money (M3) in India ?

- (a) Currency with public + demand deposits in the banks
  - (b) Currency + demand deposits + other deposits with RBI,
  - (c) Currency + demand deposits + time deposits.
  - (d) Currency + demand deposits + time deposits + other deposits with RBI

नियमित भाव में से कौन सा भाव में स्थित है ?

- (a) जनता के पास मुद्रा + बैंकों में मांग का अभाव
 (b) मुद्रा + मांग जमा+आरबीआई के पास अन्य जमा
 (c) मुद्रा + मांग जमा + समय जमा
 (d) मुद्रा + मांग जमा + समय जमा + आरबीआई के पास अन्य जमा

55 (N)

- (a) عادکے پاس کر جی + بیکے سینڈیٹ انڈپورٹ
 (b) کر جی + بیکے انڈپورٹ + رزرو بیکے آن انڈا سین
 (c) کر جی + بیکے انڈپورٹ + ٹائم انڈپورٹ
 (d) کر جی + بیکے انڈپورٹ + ٹائم انڈپورٹ + رزرو بیکے آن

92. How is permaculture farming different from conventional chemical farming ?

1. Permaculture farming discourages monocultural practices, but in conventional chemical farming, monoculture practices are predominant.
  2. Conventional chemical farming can increase soil salinity, but this phenomenon is not observed in permaculture farming.
  3. Conventional chemical farming is easily possible in semi-arid regions, but permaculture farming is not so easily possible.
  4. The practice of mulching is very important in permaculture farming but not necessarily so in conventional chemical farming.

Select the correct answer using the code given below :

- (a) 1 and 3
 (b) 1,2 and 4
 (c) 4 only
 (d) 2 and 3

पर्माकृत्त्व खेती पारंपरिक रासायनिक खेती से किस प्रकार भिन्न है ?

- पर्माकिल्चर खेती में नोनेक्टरल प्रधाराओं को हतोत्साहित करती है, लेकिन पारंपरिक रासायनिक खेती में पोनेक्टरल प्रधारा ऐसे प्रमुख हैं।
  - पारंपरिक रासायनिक खेती से मिट्टी की लवणता बढ़ सकती है लेकिन पर्माकिल्चर खेती में यह घटना नहीं देखी जाती है।
  - अर्ध-ज्ञाक क्षेत्रों में पारंपरिक रासायनिक खेती आसानी से संभव है, लेकिन पर्माकिल्चर खेती इन्हीं आसानी से संभव नहीं है।
  - पर्माकिल्चर खेती में मल्टिव्ग का अभ्यास बहुत महत्वपूर्ण है लेकिन पारंपरिक रासायनिक खेती में ऐसा जरूरी नहीं है।

तीव्रे दिए गए क्रोड का उपयोग कसके मही उत्तर चर्चे :

- (a) 1 और 3
  - (b) 1, 2 और 4
  - (c) केवल 4
  - (d) 2 और 3

رواتی کیا ای زراعت سے فطرت سے ہم آہنگ زراعت کتنی مختلف ہے؟

- 1- فطرت سے ہم آنگ زراعت ایک وقت میں ایک فصل لگانے کی حوصلہ سُنکی کرتی ہے، لیکن رواجی کیسا ایک زراعت میں ایک وقت میں ایک فصل لگانے کی زیادہ رواجت ہوتی ہے۔
- 2- رواجی کیسا ایک زراعت، می کی ثورت، کاماری بن میں اضافت کر سکتی ہے لیکن بے نفع ب فطرت سے ہم آنگ زراعت میں دھماقی جمیں دیتا۔
- 3- رواجی کیسا ایک زراعت، نیم ریگستانی علاقوں میں آسانی سے مسکن ہے لیکن فطرت سے ہم آنگ زراعت میں آسانی مسکن نہیں ہے۔

4- پودوں کے پیچے گئے پتوں کی تہب بچپا نام کا محل و تدریجی / فلسفت سے ہم آہنگ زراعت میں بہت اہم ہے لیکن رواجی کے سیادی زراعت میں ضروری نہیں ہے کہ ایسا کیا جائے۔ پیچے گئے کوڑا کا استعمال کرتے ہوئے درست جواب کا انتباہ کیجئے:

- 3 اور 1 (a)
4 اور 2، 1 (b)
4 صرف (c)
3 اور 2 (d)

93. With reference to the recently released Greening and Restoration of Wasteland with Agroforestry (GROW) report and portal launched by NITI Aayog, consider the following statements.

1. The GROW report aims to facilitate restoration projects to achieve national commitments to land degradation neutrality.
  2. The report highlights that India has approximately 55.76 million hectares of wastelands, comprising 40% of the country's total geographical area (TGA).
  3. One of the key features of the portal is the Agroforestry Suitability Index (ASI), which provides a standardised index for prioritising agroforestry interventions at the national level

How many of the statements given above are correct?

- (a) Only one
  - (b) Only two
  - (c) All three
  - (d) None

हाल ही में जारी कृषि वाचनिकी (GROW) रिपोर्ट और नीति आवेदन द्वारा लांच किये गये पोर्टफॉल के साथ बंजर भूमि की हरियाली और बहाली के संदर्भ में निम्नलिखित कठबों पर चिनार करें।

1. GROW रिपोर्ट का लक्ष्य भूमि क्षण तटस्थता के लिए गांधीय प्रतिवर्द्धनाओं को प्राप्त करने के लिए बहाली परियोजनाओं को सुविधाजनक बनाना है।
  2. रिपोर्ट में बताया गया है कि भारत में लागभ 55.76 मिलियन हेक्टेयर बंजर भूमि है जो देश के कुलभीगोलिक क्षेत्र (TGA) का 40% है।
  3. प्रमुख विशेषज्ञाताओं में से एक कृषि वानिकी उपयुक्ता सूचकांक (ASI) है, जो गांधीय मत्र पर कृषि वानिकी हस्तक्षेपों को प्राप्तिपात्र देने के लिए एक मानकीकृत सचकांक प्रदान करता है।

ऊपर दिए गए कथनों में से कितने सही हैं?

- (a) केवल एक
 (b) केवल दो
 (c) तीनों
 (d) कोई भी नहीं

میں اپنے گے کہ شروع کے لئے پورا ملی اور تجھ بزرگ میں کو تجھ بڑا کی کے ذریعے سر سبز ہٹانے اور

1-Growth کا حصہ انigmat میں کے عظیم کوئی ذمہ داری ادا کرنے کے لیے بھلی منسوبے تیار کرنا۔

2- اس پروردہ میں اس بات کو انتہا دی گئی کہ ہندوستان میں تقریباً 55.76 ملین ہیکٹار بخوبی زراعتی میں جمع کی جائے گا جس کا نتیجہ اپنے قدر کا 40%

3- پر میں کامہ بیسٹ سر اسقی جگات کی موز دینتے کامراج (ASI) سے جو راصی جنگلات کی اولین اہمیت کو قوی سلیمانی

درجن بآئے کتنے بان / بآلات درست ۲۰۰۷

- (a) صرف ایک
 (b) صرف ”
 (c) تینوں
 (d) کوئی نہیں

94. Which of the following can lead to an increase in the Money Multiplier within the Indian economy ?

1. Decrease in the Cash Reserve Ratio ✗
2. Increase in the Statutory Liquidity Ratio ✓
3. Decrease in the rate of interest on loans ✓

How many of the statements given above are correct ?

- (a) Only one   (b) Only two
 (c) All three   (d) None

نیمنلیخیت مें से कौन भारतीय अर्थव्यवस्था के भीतर धन गुणक में वृद्धि का कारण बन सकता है ?

1. नकद आरक्षित अनुपात में कमी
2. वैधानिक तरलता अनुपात में वृद्धि
3. ऋण पर व्याज दर में कमी

ऊपर दिए गए कथनों में से कितने सही हैं ?

- (a) केवल एक   (b) केवल दो
 (c) तीनों   (d) कोई नहीं

ہندوستان کی معیشت میں پیسے یا کمی اضافات سے مقصدے، درج ذیل کے کون سا طریق بہتر رہ سکتا ہے ؟

1۔ خوبی کش کے حساب میں کی
 2۔ اولی رعایت کے زیریت حساب میں کی

3۔ فسروں پر سود کی شرح میں کی
 درج بالا کے کتنے حساب درست ہیں ؟

- (a) صرف ایک
 (b) صرف ”
 (c) تینوں
 (d) کوئی نہیں

95. A sudden shift from import tariffs to free trade may induce short-term employment in

- (a) Import competing industries
 (b) Industries that are only exporters
 (c) Industries that sell locally and export
 (d) Industries that neither import nor export

आयात शुल्क से मुक्त व्यापार की ओर अचानक बदलाव अत्यकालिक रोजगार को प्रेरित कर सकता है

- (a) प्रतिस्पर्धी उद्योगों का आयात
 (b) ऐसे उद्योग जो केवल निर्यातक हैं
 (c) उद्योग जो स्थानीय स्तर पर बढ़ते हैं और निर्यात करते हैं
 (d) ऐसे उद्योग जो न तो आयात करते हैं और न ही निर्यात करते हैं।

درآمد محسوساتے سے بری جیبادت کی جبابد اپنے تبدیلی کی صورت میں کیے کی میدان میں درزگار کا
 باعث ہو سکتے ہے ؟

(a) درآمد کے لیے مبتدا جبائی منصتیں

(b) درآمد کے لیے منصتیں

(c) منصتیں جو محنت کی طور پر مندرجت کرتی ہیں اور درآمد بھی کرتی ہیں۔

(d) منصتیں جو من درآمد کرتی ہیں اور من درآمد

96. The Banks which are implementing the Micro Finance programme linked with Self Help Groups (SHGs) are :

- (a) Commercial and Cooperative Banks only
 (b) Regional Rural Banks and Cooperative Banks only
 (c) Regional Rural Banks and Commercial Banks only
 (d) Commercial, Cooperative and Regional Rural Banks

वे بینک جो س्वयं सहायता समूहों (SHGs) سے जुड़े सूक्ष्म वित्त कार्यक्रम को कार्यान्वित कर रहे हैं

- (a) केवल वाणिज्यिक और सहकारी बैंक
 (b) केवल क्षेत्रीय ग्रामीण बैंक और सहकारी बैंक
 (c) केवल क्षेत्रीय ग्रामीण बैंक और वाणिज्यिक बैंक
 (d) वाणिज्यिक، सहकारी और क्षेत्रीय ग्रामीण बैंक

خود امندبوئی گروپ (SHGs) کے لئے مدد و مدد پختے ہیں کے سامنے کاری ہر دکرم کو جو بینک نادنہ کرتے
 جو کون سے ہوتے ہیں ؟

(a) صرف کسی شیل اور کاؤنٹی میڈیکے

(b) صرف مالک اور کمیکے اور کاؤنٹی میڈیکے

- (c) مرنے علاوی دینکار اور کمر شیل پریک
 (d) کمر شیل، کو آپریٹر پریک اور علاوی دینکار

97. Balance of Payments under flexible exchange rate are corrected through :

- (a) Devaluation
 (b) Depreciation
 (c) Direct Control
 (d) Canalisation

लचीलی ویمنیمیت دار کے تहات بھگاتاں سنتولن کو نیم کے مادھیم سے ڈیک کیا جاتا ہے :

- (a) ایکٹر مولیان
 (b) مولیان ہاس
 (c) پریکشہ نیونکری
 (d) canalisation

- پھر داور شرح مبادر کے تجھے، تو اون اونگی کو کس طرح درست کیا جائے؟
 (a) یعنی میں کی کر کے
 (b) تجھے کے تھیں سے قیوں میں کی کر کے
 (c) برادر اسے کنٹرول
 (d) ایک صلاحیت کی پیار کا ہے اور کرنا

98. Which of the following organisations recently launched 'Future of Jobs Reports in 2023'?

- (a) World Economic Forum
 (b) World Bank
 (c) International Monetary Fund
 (d) Asian Development Bank

نیم لٹھیت میں سے کیس سانگن نے ہال ہی میں "پھر اون اونگس ریپورٹس ان 2023" لاؤنچ کیا ہے؟

- (a) ویکھ ایکٹر میں
 (b) ویکھ بینک
 (c) ایکٹر ایکٹر میڈیا کوپ
 (d) ایکٹر ایکٹر میڈیا بینک

- درجنزیل سے کون ہی تھیں نے 2023 میں "ماڑ جن کی پورٹر برائے سٹھن" باری کی؟
 (a) ویکھ اکٹر فرم

- (b) مالی روپے
 (c) جن اقتصادی سائبیل روپے
 (d) ایکٹر ایکٹر روپے

99. Consider the following statements about the State of India's Digital Economy (SIDE) Report, 2024

1. The Niti Ayog releases the report
2. India is the second largest digitized country in the world after the US
3. The ranking is based on the 5 pillars of Connect, Harness, Innovate, Protect and Sustain (CHIPS) framework.

How many of the statements given above are correct ?

(a) Only one	(b) Only two
(c) All three	(d) None

भارت کی دیجیٹل ار्थव्यवस्थا کی س्थितی (SIDE) ریپورٹ، 2024 کے بارے میں نیم لٹھیت کا کامنے پڑا ویکھ کیجیے

1. نیتی ایکٹر نے اس ریپورٹ کو جاری کیا
2. امریکا کے باوجود بھارت دنیا کا دوسرا سब سے بڑا دیجیٹلیکٹ دے رہا ہے
3. یہ ایک کانٹرول، ہارنس، اینویرٹ، پروٹکٹ اند سسٹن (CHIPS) روپرخوا پار آئھا ریٹ ہے
 اس پر دیکھ گئے کامنے میں سے کیتنے سہی ہیں؟

(a) کے ول اک	(b) کے ول دو

(c) تیوں	(d) کوئی نہیں

ہندستان کی نیم لٹھیت (SIDE) کی پورٹر سے علاقہ درجنزیل بیانات پر فوکسی:

1. سب ایکٹر کے ہدایت ساتھی ہی نیم لٹھیت میڈیا کی

2. سب ایکٹر کے ہدایت ساتھی ہی نیم لٹھیت میڈیا کی

3. سب ایکٹر کے ہدایت ساتھی ہی نیم لٹھیت میڈیا کی

ساتھی کے ہدایت ساتھی کے ہدایت میں کیا ہے؟

- (a) مرنے کی
 (b) مرنے کی
 (c) تپنوں
 (d) کوئی بھی

100. Consider the following statements :

1. Capital gains Tax is imposed on any profit or gain that arises from the sale of a 'capital asset' including land, buildings, houses, patents, trademarks and copyrights.
2. Security Transaction Tax is a direct tax charged on purchasing and selling securities listed on the domestic exchange rate.
3. The Commodities Transaction Tax is a tax placed on exchange-traded non-agricultural commodities derivatives in India.

How many of the statements given above is/are correct ?

- (a) Only one   ~~(b)~~ Only two
(c) All three   (d) None

نیم لیخیت کथنون پر ویچار کرو :

1. پُونجیگات لامب کر کیسی بھی لامب یا لامب پر لگایا جاتا ہے جو بھومی، بھون، مکان، پٹئٹ، ڈیڈمارنک اور کاؤپی رائٹ ساہیت 'پُونجیگات سانپتی' کی بکری سے علیحدہ ہوتا ہے۔
  2. سुرکشا لئن دن کر ڈھرے لے وی نیمی دار پر سوچی بادھ پر تبھیوں کی خرید اور بکری پر لگایا جانے والہ پر تکش کر رہا ہے۔
  3. کمودیٹی لئن دن کر بھارت میں اکس چنے-ڈیڈے گیر-کوئی کمودیٹی ڈریوٹیو پر لگایا جانے والہ کر رہا ہے۔
وپر دیے گئے کथنون میں سے کیتنے صحتیں ہیں ؟
- (a) کے ول اک   (b) کے ول دو
(c) تینوں   (d) کوئی نہیں

درج ذیل بیانات پر غور کیجیے :

1. اصول اسی نیکس اس منافع یا حاصل شدہ رسم پر لگایا جاتا ہے جو کسی مالی اتناٹہ بھول زمین، عمارت، گھر، پینٹ، ٹریڈ مارکس اور کاپی رائٹ سے حاصل ہوتا ہے۔
2. تبادلہ رسم پر نیکس وہ نیکس ہے جو اندر وون ملکے زر مبادلہ کی شرح کی فہرست میں شامل سیکوریٹیز کی خرید و فروخت پر عائد ہوتا ہے۔
3. ہندوستان میں سامان پر لگنے والا "تبادلہ نیکس" وہ نیکس ہے جو غیر زراعتی اشیاء کے تبادلہ کی تحدیات پر عائد کیا جاتا ہے۔

دیے گئے بیانات میں سے کتنے بیانات درست ہیں ؟

- (a) صرف ایک
(b) صرف دو
(c) تینوں
(d) کوئی نہیں